

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Եկեղեցին Հեռու Պահել Քաղաքականութենէն

Հայաստան կը բոլորէ տագնապալի օրեր: Ներքաղաքական կեանքը կ'անցնի փոթորիկներու ընդմէջէն, որուն առանցքը կը կազմէ ընդդիմադիր ուժերու ներկայացուցած վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հրաժարականի պահանջը, որ առայժմ հասարակութեան մօտ չունի մեծ ընկալում:

Ստեղծուած իրավիճակին մէջ ուշագրաւ է բարձրաստիճան եկեղեցականներու արտասովոր ու որոշ չափով զարմանալի մասնակցութիւնը քաղաքական գործընթացներուն: Պատերազմի ակարտէն անմիջապէս ետք Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը միացաւ վարչապետի հրաժարականը պահանջողներուն, այդպիսով իսկ բացայայտ կողմնորոշուելով հայութեան մէկ հատուածին հետ՝ ընդդէմ միւս հատուածին: Վեհափառի այս կեցուածքը կը շարունակէ քննարկման առարկայ դառնալ Հայաստանի եւ սփիւռքի տարածքին: Շատերու կարծիքով Կաթողիկոսը պէտք է վեր մնար ներքին տարակարծութիւններէն եւ բաւարարուէր համերաշխութեան ու միասնականութեան կոչերով՝ առանց մտնելու քաղաքականութեան նեղ արահետներուն մէջ:

Եթէ պահ մը ենթադրենք որ, Հայութեան գլխուն եկած վերջին աղէտը աննախադէպ էր եւ Վեհափառը պատճառ ունէր նման քայլի դիմելու, սակայն միւս կողմէ ոչ մէկ ձեւով արդարանալի են այլ եկեղեցականներու այս օրերուն ունեցած տխուր դերակատարութիւնը՝ հասարակութեան մէջ պառակտում սերմանելու եւ շիկացած մթնոլորտը աւելի քրքրելու առումով: Շիրակի թեմի առաջնորդը կը մերժէ մասնակցիլ երկրաշարժի տարելիցին առթիւ հոգեհանգիստին, քանի որ հոն ներկայ է Նիկոլ Փաշինեանը: Աւելի, ան Երեւանի Ազատութեան հրապարակին վրայ կը մասնակցի ընդդիմադրութեան հանրահաւաքին՝ ունենալով քաղաքական ելոյթ: Նոյնը կ'ընեն այլ կղերականներ եւս ցուցադրաբար քաղաքական ընդդիմադրութեան դէպի եռաբլուր երթի առաջին շարքէն, իսկ օր մը ետք կը բացակային աւելի բազմամարդ սգոյ արարողութենէն:

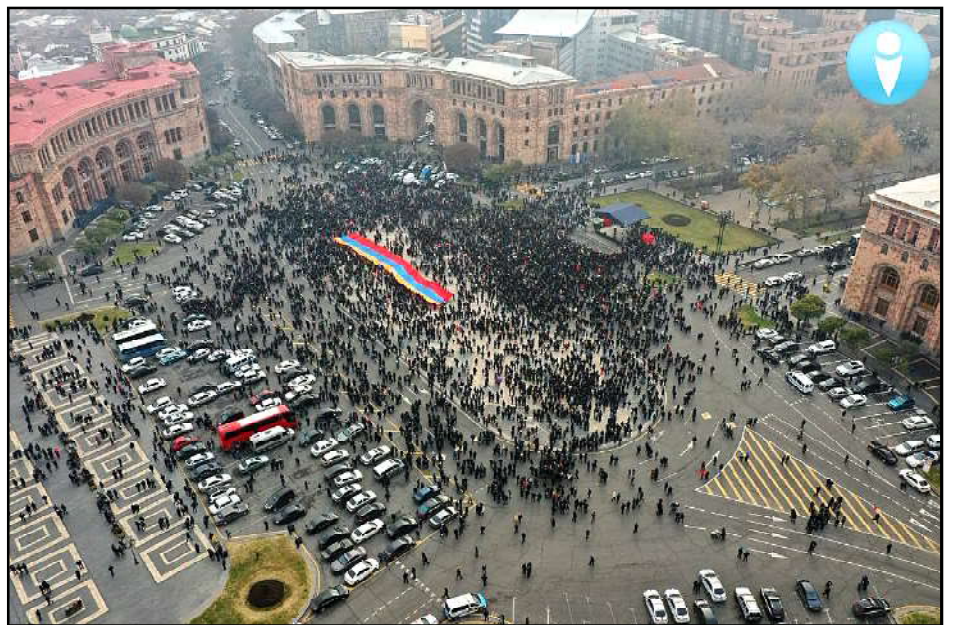
Վերջին օրերուն ուշագրաւ դէպք պատահեցաւ նաեւ Փաշինեանի Սիւնիքի մարզ կատարած այցելութեան ընթացքին, երբ քահանաներէն մին մերժեց ձեռնուիլ վարչապետին հետ եւ նոյնիսկ յանդգնութիւնը ունեցաւ զինք

Ընդդիմութեան Յայտարարած Գործադուլը Արձագանք Չգտաւ Վարչապետի Հրաժարականը Պահանջողները Հաւաքուեցան Հանրապետութեան Հրապարակին Վրայ Յեղափոխութեան Պատճառով Իշխանութենէն Ջրկուածները Կը Փորձեն Վրէժ Լուծել, Յայտարարեց Փաշինեան

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հրաժարականը պահանջող 17 կուսակցութիւնները, որոնք հանդէս կու գան «Հայրենիքի փրկութեան շարժում» անունով, Երեւանի Կենտրոնական շրջանի 22-րդ յայտարարած էին իրենց պայքարի ամենէն վճռական օրը՝ ընդհանուր գործադուլի եւ դասադուլի կոչ ընելով ժողովուրդին, սակայն քաղաքացիներուն մօտ այդ կոչը մեծ արձագանք չգտաւ: Փոխարէնը կառավարութեան շէնքին առջեւ տեղի ունեցաւ հանրահաւաք, որու ընթացքին ցոյցի կազմակերպիչները դարձաւ պայմանաժամ տուին, այս անգամ Ազգային ժողովի «Իմ Քայլը» խմբակցութեան միջնակէ երեկոյ բանակցութիւններ սկսելու ընդամադրութեան հետ:

Դեկտեմբեր 22-ի հաւաքի ընթացքին Շարժումը համակարգող՝ Իշխան Սաղաթէլեան յայտարարեց, որ ցուցարարներու մէկ մասը մնայ Հանրապետութեան հրապարակ եւ շարունակէ ցոյցը, միւս մասը՝ շրջափակէ կառավարութեան շէնքը:

«Այս կառավարութեան գործադուլը կը շարունակուի»

Ընդդիմադիր 17 կուսակցութիւններու կողմնակիցներուն հաւաքը՝ Երեւանի Հանրապետութեան հրապարակին վրայ

ծունկութիւնը հակապետական է, հակահայկական, հակաազգային եւ այլեւս մեզ պէտք չէ: Սաղաթէլեանի շէնքը տրուած, որեւէ մէկը փորձ չանի մտնի այդ շէնք, որովհետեւ դա այս պահին մեզ պէտք չէ: Յանկացած շէնք մեր ժողովուրդը

միասին, երբ որ ուզենք կը վերցնենք, բաց խնդրում եմ՝ ճիշդ հասկացէք, խնդիրն այս պահին դրա մէջ չէ, սա մեր ուժի կեդրոնն է, մշտապէս պէտք է լինի մարդա-

Ամերիկեան Հետախուզութիւնը Զեկոյց Պէտք է Հրապարակէ Լեռնային Ղարաբաղի Մէջ Տիրող Կացութեան Շուրջ

Միացեալ Նահանգներու հետախուզական ծառայութիւնները յառաջիկայ երեք ամիսներուն պարտաւոր են Լեռնային Ղարաբաղի մէջ տիրող կացութեան վերաբերեալ յստակ պարզաբանումներ ներկայացնել Ամերիկեան Գոնկրէսին: Այս պահանջը տեղ գտած է «2021 Ֆինանսական տարուայ յատկացումներու մասին» օրինագծի մէջ, որ Գոնկրէսի երկու պալատներուն կողմէ վաւերացուեցաւ Դեկտեմբեր 21-ի երեկոյէն:

Գոնկրէսական Ատամ Շիֆի առաջարկով ընդգրկուած փաստաթուղթի 615-րդ յօդուածը, որ կը կրէ «Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ առկայ լարուածութեան գնահատական» վերնագիրը, յստակ պահանջներ կը դնէ ամերիկեան յատուկ ծառայութիւններու առջեւ՝ պարտաւորութիւն զննելով անոնց ղեկավարներուն վրայ համապարփակ տեղեկատուութիւն տրամադրելու հաշ-

ատրպէյճանական հակամարտութեան գոտիին վրայ տիրող կացութեան վերաբերեալ:

«Ոչ ուշ, քան 90 օրուայ ընթացքին այս օրինագիծի ուժի մէջ մտնելէն ետք, Ազգային հետախուզութեան անօրէնը Գոնկրէսի հետախուզութեան հարցերով յանձնաժողովներուն պէտք է զրաւոր պարզաբանում ներկայացնէ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի կառավարութիւններուն միջեւ առկայ լարուածութեան, անոնց կարգին՝ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի վերաբերեալ», - նշուած է օրինագծով:

Ամերիկացի գոնկրէսականները կը պնդեն որ, հետախուզական ծառայութիւնը այդ զեկոյցով պէտք է մանրամասնօրէն նկարագրեն վերջին շրջանին զարաբաղեան հակամարտութեան գոտիին ներս ծա-

Փութին. «Հայկական Եւ Ատրպէյճանական Ուժերը Կը Մնան Այն Դիրքերուն Վրայ, Ուր Կանգնած Էին Համաձայնագրի Ստորագրման Գիշերը»

Նոյեմբեր 9-ի փաստաթուղթի համաձայն, հայկական եւ ատրպէյճանական ուժերը կը մնան այն դիրքերուն վրայ, ուր կանգնած էին համաձայնագրի ստորագրման գիշերը: Տարեկան մեծ ասուլիսի ընթացքին յայտարարեց Ռուսաստանի նախագահը՝ պատասխանելով ռուս լրագրողի հարցին, թէ արդեօք հայկական զինուած ուժերը պէտք է դուրս ելլեն Ղարաբաղի հայկական մնացած հատուածէն, եւ գիրենք փոխարինեն ռուս խաղաղապահները, ինչպէս կը կարծէ Ատրպէյճանը:

Վլատիմիր Փութին անդրադարձաւ նաեւ Արցախի կարգավիճակին՝ շեշտելով հերթական անգամ, որ նոյնիսկ Հայաստանը չէ ձանաչած Լեռնային Ղարաբաղի անկախութիւնը, եւ միջազգային

Շնորհաւոր Սուրբ Ծնունդ

Կաթողիկէ համայնքի Ս. Ծնունդեան տօնին առթիւ «Մասիս» կը շնորհաւորէ Հայ Կաթողիկէ համայնքը, մաղթելով յաջողութիւն, առողջութիւն, բարօրութիւն եւ բարգաւաճ տարի մը:

«Մասիս» յաջորդ թիւը լոյս պիտի տեսնէ 9 Յունուար, 2021ին:

ՐԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Մեկ քայլ Նահանջը Չունի Այլընտրանք. Իրավիճակը Գերլարուել է

ԱՐԱՍ ԱՄԱՏՈՒՆԻ

Գորիս, Կապան, Մեղրի այցելու թիւերը չեղարկելու եւ Երեւան վերադարձի որոշումը, որ կայացրել է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը, պէտք է գնահատել ողջախոս: Յայտնի է, որ հանրութեան մի խումբ ներկայացուցիչներ փակել էին ճանապարհը, պահանջելով, որ պէտքի վարչապետը չգնայ Միւնիխ:

Սառնակունք գիւղ եւ Միսիան քաղաք այցից յետոյ Նիկոլ Փաշինեանը որոշել է վերադառնալ՝ սաղարանքի տեղիք չտալու համար: Հենց սաղարանքի նախադրեալ չստեղծելու տեսանկիւնից էլ այցի չեղարկումը ողջունելի է: Միաժամանակ ակնառու է, որ Հայաստանում լարուածութիւնը աճում է գուցէ ժամ առ ժամ, եւ այստեղ խնդիրն այն է, թէ անհրաժեշտ տրամադրութիւնների տեսանկիւնից ուժերի ինչպիսի յարաբերակցութիւն է երկրում: Խնդիրն այն է, որ կալ լարուածութեան ծայրայեղ աճ հռետորաբանութեան տեսանկիւնից, ինչը հասարակական տարբեր շերտերի եւ խմբերի միջեւ վերածուծ է գրեթէ թշնամական տրամադրութեան: Եթէ քաղաքական գործիչներն ու ուժերը իրենց հաշուարկները եւ խնդիրները առումով գնում են այդպիսի հռետորաբանութեան գեներացման, անկասկած ունենալով այդ ամէնի շրջանակում իրենց վարքը կառավարելու կարողութիւն, ապա պէտք է հաշիւ տան իրենց, որ արդէն հանրային շրջանակում ամէն ինչ կարող է դուրս գալ կառավարելիութիւնից, երբ, օրինակ, առանց քաղաքական կազմակերպիչների կամ առաջնորդների, միմիանց դէմ կարող են մնալ երկու հարեւան, երկու դրկից, երկու համաքաղաքացի կամ համագիւղացի:

Այստեղ է իրավիճակի գերլարման ամենավտանգաւոր կէտը, ամենավտանգաւոր գոտին: Այդ տեսանկիւնից, վարչապետի նահանջի քայլը կարեւոր, բայց, իհարկէ, ոչ բաւարար հանգամանք է, որովհետեւ նահանջի քայլ պէտք է անեն բոլոր քաղաքական դերակատարները, եւ այդ քայլերը պէտք է լինեն փոխհամաձայնեցում, այսինքն՝ յաջորդիւ լայն պայմանաւորութեան գալու ճանապարհային քարտեզի շրջանակում: Պնդումները, թէ Փաշինեանը կամ ընդդիմութիւնը չունեն համակիրներ, կամ՝ մէկի թէ միւսի համակիրները խիստ փոքր են, իսկ միւս կողմում՝ հանրային մեծամասնութիւն, իրադարձութիւնների յետագայ զարգացման տեսանկիւնից չեն կարող լինել արդիւնաւետ: Եւ կարեւոր է՝ դրանք համապատասխանում են իրականութեանը, թէ ոչ: Իրավիճակի խաղաղ եւ առանց քաղաքացիական բախումների հանգուցալուծումը պահանջում է արատականութիւնից եւ ծայրայեղութիւնից գոնէ մէկ նախնական քայլ նահանջ բոլոր քաղաքական դերակատարների համար, յետագայ քննարկումների նախադրեալներ շոշափելու համար: Այդ ֆոնին, Դեկտեմբերի 22-ին Երեւանում յայտարարուած է արմատական ընդդիմութեան վճռական գործողութիւնների օր՝ դասադուլի, գործադուլի, քաղաքացիական անհնազանդութեան ակցիաների ազդարարումով:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Իշխանաւորները Մարդ ՉԵՆ

Մարդու իրաւունքների պաշտպան Արման Թաթոյեանը հանդէս է եկել յայտարարութեամբ, որում նշուած է.

«Բացարձակ անթոյլատրելի են մի խումբ անձանց կոչերն ու տեղեկութիւնները, որոնք վերաբերում են Միսիանի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու հոգեւոր հովուի նկատմամբ սպառնալիքներին ու բռնութեանը:

«Մարդու իրաւունքների պաշտպանի աշխատակազմի դիտարկումը վկայում է, որ նոյն վտանգաւոր երեւոյթը մի քանի անգամ է, ինչ արձանագրուած է նաեւ՝ կապուած Մարտունու Սուրբ Աստուածամայր եւ Ներքին Գետաշէն գիւղի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիների հոգեւոր հովուի հետ:

«Նման անգանգներ արձանագրել է նաեւ Հայաստանի մարդու իրաւունքների պաշտպանի աշխատակազմը:

«Այս երեւոյթը պարունակում է համակարգային վտանգներ, պէտք է անհապաղ կանխել դրա որեւէ տեսակի դրսեւորում: Դա նախեւառաջ վտանգաւոր է հասարակութիւնում հանդուրժողականութեան ու համերաշխութեան տեսանկիւնից»:

Վերջը մի օր պիտի անդրադառնայինք ՄԻՊ-ի գործունէութեանը: Որ Արման Թաթոյեանը օպերատիւ կերպով արձագանքում է Միսիանի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու հոգեւոր հովու

Պարգեւ քահանայի նկատմամբ սպառնալիքներին, դա նորմալ է, կարելի է ասել՝ ողջունելի է:

Նոյն օպերատիւութեամբ ՄԻՊ-ը արձագանքում է նաեւ ընդդիմութեան ներկայացուցիչների նկատմամբ իշխանութիւնների եւ ուժային կառույցների գործողութիւններին: Սա էլ է հասկանալի:

Բայց որ նոյն ՄԻՊ-ն ընդհանրապէս լուրջութեան է մատնում իշխանութեան ներկայացուցիչներին, բարձրաստիճան պաշտօնեաներին, վարչապետի, պատգամաւորների նկատմամբ սպառնալիքների, հայցոյանքների, հաշուեյարդար տեսնելու վերաբերեալ հարիւրաւոր հրապարակային կոչերը, գրառումները, որոնց հեղինակները ոչ թէ ֆէյքեր են, այլ քաղաքական, հասարակական գործիչներ, սա բացարձակապէս անընդունելի է եւ մեզ հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Արման Թաթոյեանը կողմնակալ վարքագիծ է դրսեւորում կամ էլ՝ իշխանութեան ներկայացուցիչներին մարդ չի համարում: Ի վերջոյ, ինքը մարդու իրաւունքների պաշտպանն է, իսկ եթէ իշխանաւորները մարդ չեն, հետեւաբար՝ նրանց որպէս ի՞նչ պաշտպանես:

Աւելի լաւ է, վաչր դրէք ձեր լիազօրութիւնները, գնացէք ընդդիմութեան շարքերը համալրէք, զբաղուէք նրանց իրաւունքների պաշտպանութեամբ, ոնց որ անում է Արցախի նախկին ՄԻՊ Ռուբէն Մելիքեանը: Մեռնենք, թէ բան

Արցախի Բնակչութեան Անվտանգութեան Համակարգերի Ուժեղացումն Առաջնային Անհրաժեշտութիւն է

ԱՐՄԵՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Հին Թաղեր, Խժաբերդ եւ Հին Շէն գիւղերի յարակից դիրքերում արձանագրուած հրադադարի խախտման դէպքերը փաստեցին, որ Ատրպէյճանը ցանկացած պահի կարող է գնալ սաղարանքների: Վերոնշեալ դէպքերը վեր հանեցին նաեւ օպերատիւ արձագանքման համար ռուս խաղաղապահների լրացուցիչ ուժերի անհրաժեշտութեան խնդիրը:

Բոլոր դէպքերում, աչքի առաջ ունենալով ատրպէյճանաթուրքական զոյգի սաղարիչ գործողութիւնների հաւանականութիւնը, գոնէ հայկական կողմի համար միանշանակ պարզ է, որ 1960 խաղաղապահի ներկայութիւնը բաւարար չի լինելու իրավիճակը լիարժէք հսկողութեան տակ պահելու համար: Այս թուի հաշուարկի հիմքում ընկած են Ատրպէյճանի եւ Թուրքիայի խոստումները, որոնց վրայ յոյս դնելը երաշխաւորուած մօտեցում է:

Խաղաղապահների թուի աւելացման մասին խօսեց նաեւ ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Փութինը՝ նախօրէին տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսի ժամանակ: Վերջինս հնարաւոր համարեց նրանց թուի աւելացումը, բայց դրան պէտք է համաձայնեն բոլոր կողմերը: ՌԴ նախագահը նաեւ յաւելեց, որ դա տեխնիկական հարց է, եւ շեշտեց Ատրպէյճանի համաձայնութեան անհրաժեշտութիւնը՝ ակնարկելով, որ վերջինս է դէմ գորախմբի թուաքանակի մեծացմանը, իսկ Արցախի Հանրապետութիւնը միանշանակ կողմ կը լինի դրան:

Հայկական երկրորդ հանրապետութեան շուրջ թուրքական, ատրպէյճանական եւ ճիհատիստ ծայրայեղական զինուժի թուի աւելացումն անվտանգային մեծ ռիսկեր է պարունակում: Այս դէպքում առաջնային խնդիր է Արցախի Հանրապետութեան պաշտպանութեան բանակի համալրումը համապատասխան անհրաժեշտ կարողութիւններով: Բոլոր դէպքերում տեղի բնակչութեան անվտանգութիւնն ապահովող սեփական ուժերը որեւէ ձեւաչափով պէտք է ներկայացուած լինեն եւ՝ անհրաժեշտ մակարդակով, առաւել եւս, որ հաւաքուկողմի իր դիրքերը ձեւաւորում է բնակավայրերին ու քաղաքացիական ենթակառուցուածքներին շատ մօտ: Միւս կողմից էլ՝ արցախեան արիւնալի պատերազմի հետեւանքները դեռ երկար են պահանջուելու կողմերի յիշողութիւններում, ինչը տեւական ժամանակով լարուած է պահելու իրավիճակը:

Եւ վերջում. հանդուրժողականութեան կոչ անող ՄԻՊ-ից բազմաթիւ քաղաքացիներ բողոքում են, որ նրա ֆէյքութեան էջում գրառումներ են անում, նրա կարծիքը չկիսող կամ նրան քննադատող տեսակէտներ են յայտնում, բռնում, այդ քաղաքացիների գրածները ջնջում է, նրանց էլ բլոկում է: Սա երեւի հայկական հանդուրժողականութեան նոր ձեւ է: «ԶՈՐՐՈՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՌԴ դեկավարն անդրադարձել է նաեւ հրադադարի խախտման վերոյիշեալ դէպքին՝ շեշտելով, որ յոյս ունի, թէ դա կը լինի միակը: Նա նկատել է, որ, ըստ եռակողմ համաձայնագրի, հրադադարի պահին կողմերը պէտք է կանգնեն այն դիրքերում, ուր հասել են, բայց հայկական եւ ատրպէյճանական կողմերի համար ենթակառուցուածքների առումով խնդիրներ են առաջանում, որոնք պէտք է լուծուեն բանակցութիւնների միջոցով: Այստեղ փաստն այն է, որ հրադադարից յետոյ Ատրպէյճանն իր հարցը կրկին լուծեց ռազմական ճանապարհով, ինչին համարժէք արձագանք չեղաւ:

Աքսիոմատիկ ճշմարտութիւն է, որ հրադադարի խախտման դէպքերը չեն բխում ՌԴ-ի եւ հայկական կողմի շահերից, քանի որ այդ դէպքում անխուսափելիօրէն կը բարձրացուի ռուս խաղաղապահների գործողութիւնների արդիւնաւետութեան հարցը:

Այդ ուղղութեամբ արդէն քայլեր արւում են: Մասնաւորապէս՝ ռազմաքաղաքական հարցերով ԱՄՆ պետքարտուղարի օգնական Կլեյրի Կուպերը մի քանի օր առաջ, ասուլիսի ժամանակ պատասխանելով ատրպէյճանցի լրագրողի հարցին, յայտնել է, թէ ՌԴ խաղաղապահների ներկայութիւնը տարածաշրջանին ապակայունաց-

Շար.ը էջ 15

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆԱՎԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
 ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
 ՎԱՐԷ ԱՋԱՊԱՐԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com

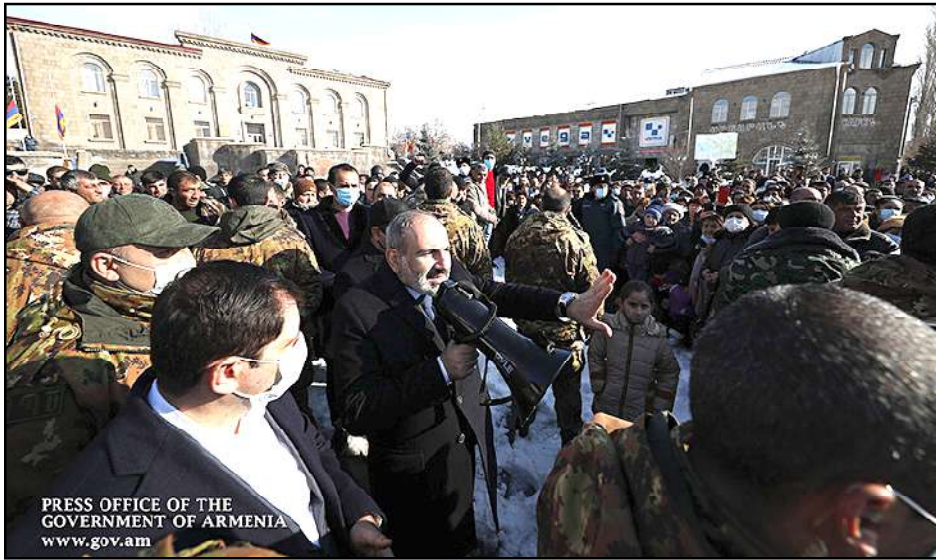
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$250.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Լարուածութիւնէ Ձերծ Մնալու Համար Վարչապետ Փաշինեան Ընդհատեց Սիւնիքի Մարզ իր Այցելութիւնը

Վարչապետ Փաշինեան իր Սիսիան այցելութեան ընթացքին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան թէեւ նախապէս յայտարարած էր, որ Դեկտեմբեր 21-ին Սիւնիքի մարզ այցելութեան ընթացքին պիտի այցելէ նաեւ Գորիս, Կապան եւ Մեղրի, սակայն այցելելով միայն Սիսիան քաղաք ու Սառնակունք գիւղ, վերադարձաւ Երեւան:

Վարչապետի այցելութեան գլուգահեռ բողոքի հաւաք կ'ընթանար Գորիս քաղաքին մէջ, ուր հաւաքուողները կ'ըսէին, որ թոյլ պիտի չտան վարչապետին մտնելու Սիւնիքի մարզ: Աշխատանքային իր այցելութիւնը ընդհատած վարչապետը դիմատետրի գրառման մէջ նշած է, որ Գորիս տանող ճանապարհը փակած են, որպէսզի «ակնյայտ չդառնայ, որ այդ քաղաքներում մթնոլորտը նոյնն է ինչ Սիսիանում»: Վարչապետը գրած է, որ սուգի օրով ուժային գործողութիւններու պիտի չդիմեն: Փաշինեանի ընդդիմախօսները Գորիս տանող ճանապարհը փակ պահած էին առտու կանուխէն:

Նիկոլ Փաշինեան առաւօտեան, Սիւնիքի մարզ ուղեւորուելու ժամանակ, դիմատետրի էթերով յայտնեց, որ իր այցը կը քերը:

բորբոքելու համար չէ. «Սիւնիքի մարզ գալու որոշումը կայացրել եմ գալու եւ սիւնիքցիներին նկատմամբ իմ շարժանքի եւ գնահատանքի տուրքը մատուցելու: Երկրորդը՝ առաւել կարեւորը՝ ձեր հարցերին պատասխանելու, ուղիղ ձեր աչքերի մէջ նայելու, անհրաժեշտ բացատրութիւններ տալու: Ես ինձ հաշիւ եմ տալիս, թէ ձեր տուած հարցերն ինչպիսին են լինելու եւ ես որոշակի համոզմունք ունեմ, որ ձեր տուած հարցերի կը կարողանամ պատասխանել, ձեր կասկածները փարատել»:

Փաշինեան իր նշած քաղաքներէն միայն Սիսիան գնաց, այցելեց քաղաքային պանթէոն. «Այսօր մենք մեր խոնարհումը բերեցինք եւ խնկարկեցինք սիւնեցի գիտուորների գերեզմանին, ու այս ընթացքը կը շարունակուի: Մենք սաղրանքների չենք գնալու»:

Սիսիանի մէջ վարչապետը յայտարարեց, որ Հայաստանի ներկայ սահմանները որոշուած են 2010 թուականին ընդունուած ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին օրէնքով:

«Իմ Քայլը» Չէ Քննարկած Լուծումներ Գտնելու Ընդդիմութեան Առաջարկը

«Իմ Քայլը» չէ ալ քննարկած կառավարութեան եւ դատախազութեան մուտքերը փակող ընդդիմադիրներուն այն առաջարկը, որ մինչեւ երեկոյեան 6-ը երթալ եւ իրավիճակին լուծումներ գտնել, ինչպէս ձեւակերպած էր, դաշնակցական՝ Իշխան Սաղաթէլեան: Այս մասին «Ազատութիւն» ռատիոկայանին տեղեկացուց Ազգային ժողովի իշխանական խմբակցութեան պատգամաւոր՝ Մարիա Կարապետեան. «Իմ քայլը խմբակցութեան պատգամաւորները նոյնիսկ չեն քննարկել այդ առաջարկը քննարկման դնելու հարցը: Սա, կարծես թէ, առաջին այսպէս ասած՝ վերջնագիրը չէ, որ 17 կուսակցութիւնները կամ փոփոխական թւով կուսակցութիւնները ներկայացնում են հանրային իշխանութեան մարմիններին, կառավարող ուժին, եւ պէտք է վերահաստատեմ մեր դիրքորոշումը, որ վերջնագրերի լեզուով, սպառնալիքների լեզուով քաղաքական փոփոխութիւնների հասնելու օրակարգը ձախողուած է»:

Իշխանական պատգամաւորը բացառեց, որ կատարեն ընդդիմութեան պահանջներէն որեւէ մէկը. «Դրանք բնաւ 4 կէտեր չեն, այդտեղ մի կէտ կայ, եւ այդ կէտն այն է, որ Հայաստանում ենթադրեալ արտահերթ ընտրութիւնները կազմակերպեն ընտրակեղծարարները: Սա սենար է, որը փորձում է մեզ տանել այդ ճանապարհով»:

Մարիա Կարապետեանն կարծիք յայտնեց, որ ընդդիմութեան

Ազգային ժողովի պատգամաւոր՝ Մարիա Կարապետեան

այսօրուայ քայլերը ժողովրդավարական չեն. «Դրանք փորձ են ժողովրդավարութեան գործիքները ժողովրդավարութեան դէմ օգտագործելու, եւ մենք դա թոյլ չենք տալու: Դրանք փորձ են առերեւոյթ միջոցները, որոնք իբր հանրային բողոքի բիւրեղացման միջոցներ են՝ ցոյցեր, հանրահաւաքներ կամ այլ միջոցներ, օգտագործելու Հայաստանը ժողովրդավարութեան ճանապարհից դուրս բերելու համար: Ի հարկէ, նման իրաւունքը երաշխաւորուած է, եւ իրաւապահ համակարգը կ'ապահովի նման միջոցների անվտանգ անցկացումը, բայց դա չի նշանակում, որ սա դառնալու է քաղաքական օրակարգերի թելադրանքի միջոց»:

70 Օր Անց Յայտնաբերուած Եւ 6 Ձինծառայողներ Եւ Վերադարձած Հայրենիք

70 օր անյայտութեան մէջ մաքառած 6 զինծառայողները կը վերադառնան Հայրենիք

Դեկտեմբեր 20-ին, թշնամիի վերահսկողութեան տակ անցած տարածքներէն ներս կատարուող որոնողական աշխատանքներու շնորհիւ, ԱՀ արտակարգ իրավիճակներու ծառայութեան, Արցախի խաղաղապահ առաքելութիւն կատարող ռուսական զօրակազմի եւ կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեարարութեան վերաբերեալ լրագրողներուն ըսած էր, որ որպէս ԱԱԾ-ի տնօրէն, ի պաշտօնէ ապահոված է Նիկոլ Փաշինեանի եւ Ատրպէյճանի նախագահի, այսպէս կոչուած, անմիջական կապը: «Դրա մասին խօսուել է բազմիցս, եղել են բազմաթիւ հանդիպումներ, այդ

տէի ջանքերով աւելի քան 70 օր անյայտութեան մէջ հերոսաբար մաքառած 6 ժամկէտային զինծառայողները վերադարձան Հայրենիք՝ այս ծանր օրերուն ուրախութիւն պատճառելով բոլորիս: Այս մասին կը յայտնէ Արցախի նախագահ՝ Արայիկ Եսրուբեկեան:

տարարութեան վերաբերեալ լրագրողներուն ըսած էր, որ որպէս ԱԱԾ-ի տնօրէն, ի պաշտօնէ ապահոված է Նիկոլ Փաշինեանի եւ Ատրպէյճանի նախագահի, այսպէս կոչուած, անմիջական կապը: «Դրա մասին խօսուել է բազմիցս, եղել են բազմաթիւ հանդիպումներ, այդ

թւում՝ Տուպաչ քաղաքում, այդ հանդիպումների վերաբերեալ մանրամասն տեղեկացուած են Ազգային անվտանգութեան խորհրդի բոլոր անդամները, այդ հարցերը քննարկուել են Ազգային անվտանգութեան խորհրդում, աւելին ասել չեմ կարող», - նշած էր Վանեցեան:

ՅԲԾ-ն Ստացած Է Արցախի Շրջանները 5 Միլիար Տոլարով Վաճառելու Մասին Լուրերը

Արցախի շրջանները 5 միլիար տոլարով վաճառելու հրապարակումները Գլխաւոր դատախազութեան ստացած եւ կցած են Յատուկ քննչական ծառայութեան ներս Քրէակական օրէնագրքի 308-րդ յօդուածի 2-րդ մասով՝ պաշտօնէական լիազօրութիւնները չարաչահելու յօդուածով յարուցուած քրէական գործին, «Ազատութիւն»ի հարցման ի պատասխան փոխանցեցին Յատուկ քննչական ծառայութեան (ՅԲԾ):

Այս քրէական գործը յարուցուած էր Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար, Ռազմական վերահսկողական ծառայութեան նախկին պետ՝ Մովսէս Յակոբեանի մամլոյ ասուլիսի վերաբերեալ նախապատրաստուած նիւթերու հիման վրայ:

Հայաստանի երրորդ նախագահի փեսան, Վատիկանի մօտ նախկին դեսպան՝ Միքայէլ Մինասեան օրերս դիմատետրի մէջ գրառում ըրած էր, ըստ որու, 2018 թուականի հոկտեմբերին, Արթուր Վանեցեան, ըլլալով ԱԱԾ-ի ղեկավար, Տուպաչի մէջ հանդիպած է Ատրպէյճանի յատուկ ծառայութիւններու ղեկավարին հետ, եւ ան փակ

ծրարով փոխանցած է առաջարկ Հայաստանի վարչապետին, որպէսզի Լեւոնային Ղարաբաղի յարակից 7 շրջանները յանձնուին Ատրպէյճանին 5 միլիար տոլարի դիմաց: Արթուր Վանեցեան այս յայ-

ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեան Զրապարակեց ԶՅԿ-ի, ԲՅԿ-ի, ԶՅԴ-ի Ընդունած Սահմաներու Մասին Փաստաթուղթը

ՈՐՈՏԱՆ-ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆ (ԱՂՐԲԵՋԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ) ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾ՝ «Բ»-«Գ»

«Բ»-«Գ» հատվածով սահմանագիծը համընկնում է Հայաստանի Հանրապետության և Ադրբեջանի Հանրապետության պետական սահմանի հետ:

ՈՐՈՏԱՆ-ԲԱՐՁՐԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾ՝ «Գ»-«Դ»

Որոտան, Բարձրավան և Շինուհայր գյուղական համայնքների տարածքների բաժանման «Դ» հանգուցային սահմանակետից, որը գտնվում է անտառի եզրին, սահմանագիծը անտառի եզրով թեքվում է դեպի հյուսիս-արևելք, թիվ 1-5 սահմանակետերով անցնում 1843մ. հասնում թիվ 6 սահմանակետին, որտեղից թեքվում է դեպի հարավ-արևելք, անտառի եզրի թիվ 7-9 սահմանակետերով անցնում 1008մ. հասնում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՁՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՍՈՐԶԵ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ ԵՎԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սորքե գյուղական համայնքը գտնվում է մարզի հարավարևելյան մասում: Համայնքը հյուսիսից «Ա»-«Բ» հատվածով սահմանակից է Տրետուք գյուղական համայնքին, հյուսիս-արևելքից և արևելքից «Բ»-«Գ» հատվածով՝ պետական սահմանին (Ադրբեջանի Հանրապետություն), հարավից «Գ»-«Դ» հատվածով՝ Կոթա, «Դ»-«Ե» հատվածով՝ Ազատ և «Ե»-«Զ» հատվածով՝ Ծատվան գյուղական համայնքներին, արևմուտքից «Զ»-«Ա» հատվածով՝ Մեծ Մասրիկ գյուղական համայնքին:

ՍՈՐԶԵ ՏՐԵՏՈՒՔ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾ՝ «Ա»-«Բ»

Սորքե, Տրետուք և Մեծ Մասրիկ գյուղական համայնքների տարածքների բաժանման «Ա» հանգուցային սահմանակետից սահմանագիծը վարելահողերի եզրագծով

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հրապարակած փաստաթուղթը

Վարչապետ՝ Նիկոլ Փաշինեանի դիմադրության իր էջին վրայ տեղադրած է 2 փաստաթուղթ ու նշած, որ անոնք Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին օրենքի յալեղաձեռնումն մէջ Սիւնիքի մարզի Շուռնուխ եւ Որոտան գիւղերու սահմանագիծերու նկարագրութիւններն են:

Յիշեցուցած է, որ յալեղաձեռնները օրենքի անբաժանելի մասն են: Այս օրենքը ընդունուած է 2010 թուականին:

«Դրանով սահմանուել է, որ Շուռնուխից ու Որոտանից արեւելք ընկած սահմանագիծերը Հայաստանի եւ Ատրպեյճանի պետական սահմանն է: Օրենքի ընդունման պահին այդ տարածքները եղել են ԼՂՀ հսկողութեան տակ: Այսօր մեր սահմանապահները տեղակայուած են նկարագրուած սահմաններով:

2010 թուականին օրենքին կողմ են քուէարկել 224, Բ24, 23Դ խմբակցութիւնները: Այսօր 224-ն, Բ24-ն, 23Դ-ն մեզ մեղադրում են իրենց ընդունած օրենքով գծանշուած սահմանը որպէս սահման ընդունելու մէջ», - գրած է Փաշինեան:

Օրերս Սիւնիքի մէջ, մեկնարկեցին Հայաստանի եւ Ատրպեյճանի սահմաններու ճշգրտման աշխատանքները, ինչի հետեւանքով սահմանամերձ կը դառնան մարզի տանտեակ բնակավայրեր, քանի մը ճանապարհներու մէկ մասն ալ կ'անցնի Ատրպեյճանի տարածքով: Սիւնիք, վերջին օրերուն տարբեր ցոյցեր տեղի կ'ունենան, բնակիչները իշխանութիւններէն անվտանգութեան երաշխիքներ կը պահանջեն՝ շեշտելով, որ իրենց բնակավայրերը յայտնուած են ատրպեյճանական ուժերու անմիջական թիրախին տակ:

Մտահոգուելու Պատճառ Չկայ. Յայտարարեց Պաշտպանութեան Նախարար

Սիւնիքի մէջ կրնան դէպքեր ըլլալ, որ ատրպեյճանցիները յայտնուին Հայաստանի սահմանի մօտ, մտահոգուելու պատճառ չկայ, կը վստահեցուց պաշտպանութեան նախարար Վաղարշակ Յարութիւնեան ու խորհուրդ տուաւ սիւնեցիներուն նման պարագաներուն ահազանգել Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան թէ՛ գիծին:

Պաշտպանութեան նախարար Վաղարշակ Յարութիւնեան սահմանային դիրքեր այցելութեան ընթացքին

«Բաց պէտք չի խուճապի ենթարկուել: Այդ տեսանիւթերը, ես նորից եմ ասում՝ տեսանիւթը որ ընկերային ցանցերում գնում է, դա 4 օրուայ է, կարող է մէկ ուրիշ տեսանիւթ լինի: Այնպէս որ, պէտք է այստեղ շատ յստակ գործել, կապուել թէ՛ գիծ ԱԱԾ-ի եւ ներկայացնել՝ ինչ է տեղի ունենում», - ըսած է ան:

Եռակողմ յայտարարութիւնէն ետք Հայաստանի հարաւային սահ-

մանը աւելի փոխուած է: Սիւնիքի շարք մը համայնքներէն տարածքներ յանձնուած են Ատրպեյճանին: Կապանը դարձած է սահմանապահ: Գորիս-Կապան 21 քիլոմետրոց ճանապարհահատուածը պիտի վերահսկեն հայ, ռուս, ատրպեյճանցի սահմանապահները: Այս օրերուն սահմանազատման աշխատանքներ կը կատարուին, հայկական ու ատրպեյճանական դիրքերը՝ կը ճշգրտուին:

Ղարաբաղեան Պատերազմը Տապալած Է Գերմանիոյ Կառավարութեան՝ Անօդաչու Սարքեր Գնելու Ծրագիրը

Ղարաբաղեան վերջին պատերազմը խառնած է Գերմանիոյ կառավարութեան ծրագիրներն ու տապալած գործարքը, որով գերմանական բանակը կ'ակնկալէր յառաջիկայ ամիսներուն յարձակողական քանի մը անօդաչու սարքեր գնել, կը հաղորդէ Deutsche Welle-ն (DW) գերմանական լրատու գործակալութիւնը:

Կառավարող դաշինքին մաս կազմող խմբակցութիւններէն մէկը՝ Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութիւնը, վերջին պահուն արգելափակած է իսրայէլական Aerospace Industries-ի հետ համագործակցութիւնը՝ վկայաբերելով այն կործանարար ազդեցութիւնը, որ թողած են իսրայէլական տրոնները դարբաղեան վերջին պատերազմին:

«Մեր գինուորներու պաշտպանութեան եւ հեռակառավարման վահանակով մարդ սպանելու միջեւ սահմանը շատ նուրբ է, եւ կարելի չէ նման կարեւոր հարցերով որոշում կայացնել առանց մանրազննուած քննարկումներու», - յայտարարած է սոցիալ-դեմոկրատներու համանախագահ՝ Նորպրթ Ուալթըր-Պորեանար՝ ընդգծելով. «Մենք պէտք է անվտանգութեան ու բարոյականութեան հարցերը հաւասար հարթութեան մէջ դիտարկենք»:

Գերմանական բանակը արդէն իսկ վեց հարիւրէն աւելի անօդաչու թռչող սարք ունի իր գինանոցը, սակայն, մինչ օրս անոնք միայն հետախուզական նպատա-

կող կը կիրառուին: 2016-ին պաշտպանութեան նախկին նախարար Ռուսուլա ֆոն տըր Լայընը առաջարկած էր զանոնք համալրել նաեւ յարձակողական հրթիռներով՝ ամրապնդելու միջազգային առաքելութիւններուն մասնակցող գերմանացի գինուորներու անվտանգութիւնը:

«Պատկերացուցէք, որ դիտորդը կարող է նստիլ որեւէ անվտանգ վայր ու հեռուէն ուղղորդել սարքը Աֆղանիստանի օդային տարածքէն ներս, կը մնայ միայն ճիշդ ժամանակին սեղմել ճիշդ կոճակը», - յայտարարած էին ծրագրի կողմնակիցները: Ընդդիմախօսները հակադրած են, որ անով պատերազմը կը հաւասարի համակարգչային խաղի՝ անկէ բխող բոլոր հետեւանքներով:

«Մենք մեր դիրքորոշումը փոխեցինք դարբաղեան վերջին՝ տրոններու պատերազմէն յետոյ», - բացատրեց խմբակցութեան փոխնախագահ Կապրիելա Հայնրիխը:

«Առաջին անգամ այստեղ էր, որ բացառապէս անօդաչու սարքերու կիրառմամբ յաջողուեցաւ որոշել ռազմական հակամարտութեան արդիւնքը: Այս պատերազմը դարձաւ ակնյայտ վկայութիւնը, որ տրոնները կարելի է օգտագործել մարտադաշտին վրայ իրավիճակը փոխելու նպատակով՝ կասկածի տակ դնելով պնդումները, թէ անոնք ընդամէնը կոչուած են վերեւէն հսկելու ու ամրապնդելու գինուորներու պաշտպանութիւնը», - յայտարարած էր գերմանացի պատգամաւորը:

Հայկական Եւ Ատրպեյճանական Ուժերը

Շարունակուած էր 1-էն

նորմերու համաձայն, Արցախը Ատրպեյճանի տարածքն է:

«Հայաստան ինքը չէ ճանաչած Ղարաբաղը, եւ այս առումով, հաշուի առնելով այս հանգամանքը, Ղարաբաղը միջազգային իրաւունքի տեսանկիւնէն Ատրպեյճանի տարածքն է», - ըսած է Փութին:

Ռուսաստանի նախագահը դարձեալ շեշտեց, որ Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը պէտք է որոշուի ապագային:

Ռուսաստանի նախագահը կրկին անգամ խօսեցաւ մինչեւ պատերազմը դարբաղեան ինդիքի կարգաւորման հարցով Ռուսաստանի դիրքորոշման մասին, որ յայտնի է որպէս «Լաւրովի ծրագիր».

«Մեր դիրքորոշումը տարիներ շարունակ անփոփոխ էր. եթէ շրջանները պէտք է վերադարձնել Ատրպեյճանին, իսկ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը թողնել ապագայի համար՝ հաստատելով սթաթուս ջրուծ: Ի հարկէ՝ ապահովելով Ղարաբաղի կապը Հայաստանի հետ Լաչինի միջանցքի միջոցով»:

ԹԱՍՍ-ի լրագրողի հարցին Հատրութի շրջանին մէջ տեղի ունեցած վերջին միջադէպի մասին, Փութին ըսած է «Ղարաբաղի հրադադարի խախտումը եզակի եղած է: Յոյսով ենք, որ այդպէս ալ կը մնայ»:

Փութին կրկին յայտարարեց, որ Ռուսաստան հնարաւոր է որ աւելցնէ իր խաղաղապահ զորակազմը, բայց միայն կողմերու համաձայնութենէն յետոյ:

Անդրադառնալով բազմաթիւ խնդիրներու, որոնք պարբերաբար կը ծագին, ան նշած է, թէ անոնք թէքնիք հարցեր են, ու կարգաւորելու համար անհրաժեշտ է նստիլ բանակցային սեղանի շուրջ: Ան, սակայն, չէ մանրամասնած, թէ երբ կարող են սկսիլ այդ բանակցութիւնները, ինչպէս պիտի լուծուին ենթակառուցուածքներու, ճանապարհներու եւ հայ-ատրպեյճանական սահմանի հետ կապուած բազմաթիւ հարցերը:

Փութինի խօսքով, հրադադարէն ետք յաջորդ փուլը, ըստ համաձայնագրին, պէտք է ըլլան փոխադրական եւ ենթակառուցուածքային հարցերը. - «Այս կը վերաբերի Նախիջևանին եւ Հայաստանի հիւսիսին եւ հարաւին»: Թէ ինչ նկատի ունէր Փութին, «Հայաստանի հիւսիս եւ հարաւ» ըսելով, հասկնալի չէ:

Ատրպեյճանական աղբիւրներ կը յայտնեն, որ Ստեփանակերտ պէտք է վերադառնան ատրպեյճանցի փախստականները: Սակայն Փութինին փախստականներու մասին հարց չեն տուած: Նոյեմբեր 9-ին ստորագրուած համաձայնագրով փախստականներու վերադարձի մասին նշուած է, բայց մասնաւորուած չեն ժամկէտները եւ փախստականներու քանակը: Կ'ենթադրուի, որ ասոնք այն հարցերն են, որ պէտք է կարգաւորուին բանակցային սեղանի շուրջ:

Փութինի լրագրողի նախագահի մասին Փութին ըսաւ, թէ էրտողան «խկական լուսամարդ է, իր խօսքի տէրն է եւ շատ յամառ է թուրքիոյ շահերը առաջ տանելու հարցով»:

Պատերազմի Աւարտի 40-րդ Օրուան Առթիւ Կայացաւ Բազմաձայնային Յիշատակի Երթ Դէպի Եռաբլուր

Պատերազմի աւարտի 40-րդ օրուան առթիւ յայտարարուած սուգի օրը՝ Շաբաթ, Դեկտեմբեր 19-ին, Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի գլխավորութեամբ կայացաւ յիշատակի բազմաձայնային երթ, որուն կը մասնակցէին գործադիր եւ օրէնսդիր իշխանութեան բարձրագոյն գրեթէ բոլոր ներկայացուցիչները: Երթը կէսօրէն յետոյ Երեւանի Հանրապետութեան հրապարակէն շարժեցաւ դէպի Եռաբլուր՝ գինուորական պանթէոն: Նոյն օրը, Հայաստանի եւ Արցախի մէջ յայտարարուած էր եռօրեայ սուգ՝ պատերազմի աւարտի 40-րդ օրուան առթիւ:

PRESS OFFICE OF THE GOVERNMENT OF ARMENIA
www.gov.am

Փաշինեանի գլխավորութեամբ յիշատակի բազմաձայնային երթը դէպի Եռաբլուր

Րաբերեալ իմ դիրքորոշումը մնում է նոյնը ու չի փոխուել: Ժողովուրդը, միայն ու միայն ժողովուրդը պէտք է որոշի իշխանութեան ճակատագիրը եւ ոչ թէ էլիտար շրջանակները, եւ այս առումով մեր մեծագոյն խնդիրը օր առօր իրավիճակի կայունացումը եւ ժողովրդի կամարտայայտման հնարաւորութիւն ստեղծելն է: Մինչ այդ կառավարութիւնը պէտք է աշխատի Նոյեմբերի 18-ին իմ հրապարակած ձանապարհային քարտէզի դրոյթների հնարաւորինս արդիւնաւէտ իրագործման

վրայ, որը կը լուծի նաեւ ետպատերազմական բազմաթիւ խնդիրներ եւ ընդհանուր առմամբ կը կայունացնի նաեւ ներքաղաքական վիճակը», - յատկապէս յայտարարեց Փաշինեան:

Վարչապետը կարեւոր նկատեց նաեւ պատերազմի հանգամանքներու ուսումնասիրութիւնը, սակայն նաեւ ընդգծեց, որ «քառութեան նոխագի ինստիտուտը լաւ տեղ չի տանում»:

Հանրապետութեան հրապարակէն բազմութիւնը ոստիկաններու մեծաքանակ ուժերու ուղեկ-

ցութեամբ, շարժեցաւ դէպի Երեւանի քաղաքապետարանի շէնք, Յաղթանակի կամրջով ու Խաչկովի պողոտայով մօտենալով Եռաբլուր գինուորական պանթէոնին:

Ուշագրաւ էր որ, օր մը առաջ դէպի Եռաբլուր ընդդիմութեան երթին կը մասնակցէին Հայ Առաքելական եկեղեցականներ, որոնք այսօր կը բացակայէին:

Երբ վարչապետի գլխավորութեամբ կը մօտենար Եռաբլուր, հոն հաւաքուած էին ընդդիմութեան կողմնակիցները, զոհուած գինձառայողներու հարազատներ, պատերազմի վեթերաններ, որոնք կ'ըսէին թէ վարչապետը իրաւունք չունի մուտք գործել Եռաբլուր:

Երթը հասաւ գինուորական պանթէոն: Մուտքի մօտ ոստիկանութեան մեծաքանակ ուժեր էին, որոնք պատ կազմած էին անջատելու համար երթի մասնակիցները եւ ընդդիմութեան կողմնակիցները:

Այդ պահուն սկսան հնչել «Նիկոլ դաւաճան», «Նիկոլ վարչապետ» վանկարկումները, որոնք յաջորդեց հրմուտ, որ վերածուցաւ ձեռնկոտուքի:

Երբ ոստիկանները կարճ ժամանակ ետք վերականգնեցին կարգը, երթը շարժեցաւ յառաջ:

Վարչապետը մօտեցաւ 44-օրեայ պատերազմի ընթացքին զոհուածներու շիրիմներուն եւ յարգանքի տուրք մատուցելով գրուցեց անոնց հարազատներուն հետ:

Վարչապետի Հրաժարականը Պահանջողները

Շարունակուած էջ 1-էն

շատ, մեր միւս խմբերը կը շրջափակեն կառավարութեան եւ դատախազութեան շէնքերը», - ըսաւ Սողոմոնյան:

Կառավարութեան շէնքի շուրջ հաւաքուած էին բազմաթիւ ցուցարարներ, իսկ շէնքի մուտքերը շղթայած էին ոստիկանական ջոկատներ:

Երոյթ ունեցաւ նաեւ «Հայրենիքի փրկութեան շարժում» վարչապետի միասնական թեկնածու՝ Վազգէն Մանուկեան, որ բանակին ու ոստիկանութեան կողմէն ըրաւ միանալու ժողովուրդին:

«Հիմա նորից պատերազմ է, պատերազմ է մեր ապագայի համար: Ես կողմնակից եմ անուամբ բանակին՝ անյապաղ յայտարարութեամբ միացէք մեր ժողովրդին, ես կողմնակից եմ անուամբ ոստիկանութեանը՝ անյապաղ յայտարարութեամբ միացէք ժողովրդին, անցէք մեր կողմ, այսօր կը լուծենք հարցը», - յայտարարեց Մանուկեան:

Հաւաքի աւարտին ցուցարարներու մէկ մասը վրաններ տեղադրեցին հրապարակին վրայ ու յայտարարեցին, որ գիշերը պիտի մնան այնտեղ:

Միւս կողմէ, վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան նկարագրելով երկրի քաղաքական իրավիճակը յայտարարեց որ, 2018 թուականի յեղափոխութեան պատճառով Հայաստանի մէջ իշխանութեանն զրկուած «վերնախաւը» կը փորձէ վրէժ լուծել:

«Ժողովուրդը, որ 2018 թուականի յեղափոխութեանից յետոյ զգացել է իր իշխանութիւն լինելու

հանգամանքը, չի ուզում կորցնել այդ կարգավիճակը, մանաւանդ հիմա, երբ օգտուելով հանգամանքից, որ իշխանութիւնն առաւել կեղրոնացած է արտաքին անվտանգութեան խնդիրների սպասարկմամբ, ոմանք գործի են դրել «եթէ հանրահաւաքի չգաս, աշխատանքից կ'ազատուես» տրամաբանութիւնը: Այսպիսով՝ իրական հակադրութիւնը ոչ թէ կառավարութեան եւ ընդդիմութեան միջեւ է, այլ 2018 թուականին արտօնութիւններից գրկուած «վերնախաւի» եւ ժողովրդի: Բայց բոլոր դէպքերում վճռորոշ խօսքը ասելու է ժողովուրդը, որովհետեւ եթէ ժողովուրդը իր խօսքն ասի՝ «վերնախաւերը» ոչինչ անել չեն կարող», - Դիմաւորի իր էջին վրայ գրած էր վարչապետը:

Փաշինեան յայտնեց է, որ ամէն ինչ պիտի ընէ, որ ժողովուրդը իր խօսքը ըսելու հնարաւորութիւնը չկորսնցնէ եւ ըսէ այդ խօսքը: «Բայց այս պահին մեզ համար առաջնահերթութիւնը Հայաստանի եւ Արցախի արտաքին անվտանգութեան ապահովումն է եւ նշուած գործողութիւններում արտաքին անվտանգութիւնը որեւէ կերպ չպէտք է հարցականի տակ դրուի», - եզրափակած էր վարչապետը:

Նիկոլ Փաշինեան կը շարունակէ յայտարարել, որ չի պատրաստուիր հրաժարական տալ, կամ հրաժարական կու տայ այն պարագային, երբ ժողովուրդի կամարտայայտման հաւաստի դրսեւորում տեսնէ, քանի դեռ այդ չկայ, պիտի շարունակէ իր պարտականութիւնները:

Եկեղեցին Զեռու Պահել Քաղաքականութենէն

Շարունակուած էջ 1-էն

Եկեղեցիէն դուրս հրաւիրելու: Այս միջադէպէն ետք շրջանի ժողովուրդէն շատեր հաւաքուցան եկեղեցւոյ առջեւ՝ պահանջելու համար ՏԵՐ Զօր հեռացումը, ինչ որ ստիպեց Սիւնեաց Թեմի առաջնորդական փոխանորդին հանդէս գալու պաշտօնական յայտարարութեամբ՝ դէպքը վերագրելով անհասկացողութեան:

Այս ունման իրադարձութիւններ պէտք է զգաստութեան մղեն Զայ Եկեղեցւոյ սպասաւորներուն: Ուել մէկուն համար հաճելի չէ ընկերային ցանցերու վրայ տեսնել հայիոյախառն քննադատութիւններ կրօնականներու հասցէ-

ին: Բոլորիս աչքերուն առջեւ անջրպետը կը խորանայ ժողովուրդի եւ եկեղեցւոյ միջեւ: Քաղաքականութեամբ զբաղող մարդիկ վաղը կը լուծեն իրենց հարցերը ու այսօրուայ հակառակորդները կը դառնան դաշնակիցներ, իսկ եկեղեցականները ընդմիշտ կը գրկուին իրենց հօտի աչքերուն մէջ նայելու քաջութենէն:

Այս իրողութիւններուն առջեւ Վեհափառ Զայրապետին կը մնայ պարտադրել իր հոգեւորական դասին՝ դուրս գալու քաղաքականութենէն ու հետեւելով Աւետարանի խօսքերուն, քարոզել՝ համերաշխութիւն, սեր եւ միաբանութիւն:

«ՄԱՍԻՍ»

Ամերիկեան Զետախուզութիւնը

Շարունակուած էջ 1-էն

Լալուած ռազմական գործողութիւնները: «Հարկաւոր է նկարագրել Լեւոնային Ղարաբաղի տարածաշրջանի եւ անոր շրջակայքի, ինչպէս նաեւ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի սահմանին 2020 թուականի ընթացքին ուժի կիրառման բոլոր նշանակալի դէպքերը՝ ներառելով իւրաքանչիւր նման դէպքի առանձին նկարագրութիւնը եւ գնահատականը, թէ որ կողմն է առաջինը ուժի դիմած», - նշուած է փաստաթղթով:

Օրինագիծի՝ Ղարաբաղին

վերաբերող յօդուածի երրորդ ենթակէտի համաձայն՝ հետախուզական ծառայութիւնը պէտք է գնահատէ, թէ ինչ ազդեցութիւն կը ձգէ Միացեալ Նահանգներու կողմէն Ատրպէյճանին եւ Հայաստանին յատկացուող ռազմական օգնութիւնը տարածաշրջանի ուժերու յարաբերակցութեան վրայ:

Ընդունուած օրինագծով Գոնկորէսը կը վերահաստատէ թիւ 907 յօդուածը, որ կ'արգիլէ Ատրպէյճանին տրուող օժանդակութիւնը: Այս յօդուածի կիրարկումը առկախուած էր Թրամփի վարչակազմին կողմէ:

Ծուռ Նստինք, Շիտակ Խօսինք

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԻԹԵԱՆ

Պարտութեան ամօթի պատին առջև կբաժնեմ եւ ահաւոր հարուածի ճնշումին տակ ուժաթափ դարձած՝ կը պրպտենք յոյսի նշույլ մը, որ մեզի վերստին ոտքի կանգնեցնելու եւ քայլել տալու ուժ ու եռանդ տայ: Ու երբ մեր «Թիւրքայէճան» թշնամիները յաղթանակի տողանցքով իրենց «գրաւեալ» հողերուն ազատագրման պարծանքը կ'ապրին, դժբախտաբար մեզմէ ոմանք Ազատութեան հրապարակին վրայ հանրահաւաք կազմակերպելով՝ մեր միասնականութեան դազադը շալկած դէպի պարտութեան գերեզմանատունը կը քայլեն:

Ընդունուած իրողութիւն է, որ պատերազմի մէջ պարտուած իշխանութիւնը կը հրաժարի եւ ազգային փրկութեան նոր իշխանութիւն մը կը կազմուի՝ փլատակներէն վեր հանելու համար երկիրը: Ռուսիոյ գիրկը վերադարձած Փաշինեանը հրաժարելու համար պէտք ունի Փուլիինի հաւանութեան, որուն կնքած հայ պարտուածութեան դաշինքը Թուրքիոյ հետ՝ Փաշինեանը կը դարձնէ յոյժ կարեւոր գործակատար այս շրջանին: Հետեւաբար, ընդդիմադիր ուժերու պոռչուածքները՝ «Նիկոլ, դաւաճան», կամ «Նիկոլ, հեռացի՛ր», կարելի է նկատել այրած սրտի պոռթկումներ, ոմանք արդար եւ ոմանք անարդար զգացումներէ հրահրուած, սակայն պիտի չարդիւնաւորուին, եթէ չստանան Ռուսիոյ կամ Փուլիինի հաւանութիւնը:

Յետոյ, եկէք «ծուռ նստինք, շիտակ խօսինք», ինչպէս կ'ըսէ հայ-կառնի ժողովրդային առածը, եւ մենք մեզի հարց տանք, թէ «ո՞նցն է ճիշդը եւ ո՞նցն է սխալը»:

Ճիշդ է գուցէ, որ Փաշինեանի իշխանութիւնը ժողովրդավարութեամբ գինովցած՝ պատրաստ չէր իր գլխուն կուտակուած դաւադրութիւնները տեսնելու եւ պատերազմը որպէս անփորձ իշխանաւոր ղեկավարելու:

Հարց տանք Ազատութեան հրապարակ իջած աղմկարար «սգակիրներուն», թէ վարանողական դիրք բռնող Ռուս դաշնակիցին հետ ինչպէ՞ս կարելի էր պատերազմ մղել Թուրքիոյ դէմ, որուն հետ կը կուռէին Ազգայէճանն ու իսլամական աշխարհի ժիհատականները եւ աշխարհի նաֆթային շահերով հետաքրքիր նենգ ուժերը: Նիկոլը դաւաճան անուանելով երկպառակութիւն յառաջացնել ու գող պատենհասպաշտ «հայրենասէրները» արդեօք տարբեր ի՞նչ պիտի կարենային ընել ի դէմ պարտադրուած իրավիճակի մը, որուն ենթարկուեցաւ Փաշինեան, թէ՛ դաշնակիցին եւ թէ՛ թշնամիին կողմէ: Խոհեմութիւն չէ՞ր միթէ փրկել պաշարուած վիճակի տակ գտնուող տասնեակ հազարաւոր մեր զինուորներուն կեանքը, Ստեփանակերտն ու Արցախի քառորդը, եւ ընդունիլ կէս-փրկարարի դերով մեզի օգնութեան հասնող «խաղաղապահային» նուէրը Ռուսիոյ...: Ազգերին ունէր թուրք կուռող դաշնակից, մենք ունէինք ռուս դիտող դաշնակից: Արդիւնքը եղաւ այն, որ Արցախը մասնատուեցաւ, ինչպէս Հայաստան մասնատուեցաւ հարիւր տարի առաջ: Երկու պարագաներուն ալ փրկարար Ռուսը կէս-փրկարարի դեր կատարելով բաւականացաւ:

Կասկածելի նամակ մը շրջան

ըրաւ վերջերս ռուսամէտներու կողմէ՝ վերագրելով գայն Փուլիինէն Զորի Բալայեանին ուղղուած, որուն մէջ կ'ըսուին մեղադրական խօսքեր հայութեան հասցէին: Կ'ըսուի, օրինակ, թէ հողը կը պատկանի անոնց, որոնք վրան ապրիլ կ'ուզեն, եւ թէ ինչպէ՛ս Սուրիայէն ու Իրաքէն դուրս ելած հայեր նախընտրած են Եւրոպա, Գանատա ու Ամերիկա գաղթել, փոխանակ Արցախի մէջ հաստատուելու, եւ թէ մեր Թաւշեայ յեղափոխութիւնը արեւմտամէտ էր ու Ռուսիոյ դէմ հրահրուած, եւլն., եւլն...: Այդպէս մտածող ռուսամէտներուն կ'ուզենք հարց տալ, թէ իրենց պատճառաւ չէ՞ր, որ իրենց Հայաստանին մէջ այդքան արտագաղթ կար Թաւշեայ յեղափոխութենէն առաջ... Եւ թէ Հայաստանի տնտեսական վերելքին համար Փաշինեանի դէպի Եւրոպա ու Արեւմուտք նայիլը հետեւանք չէ՞ր Ռուսիոյ օրհնութեամբ կատարուած կողոպուտին...:

Իսկ ինչ կը վերաբերի մամուլի ասուլիսով Փուլիինի յայտարարած մեղադրանքին, թէ Արցախի անկախութիւնը ՆՈՅՆՍԿ չէր ընդունուած Հայաստանի կողմէ, արդեօք ան չէ՞ր կրնար փսփսալ իր մարդոց ականջին քսան տարիներու անոնց իշխանութեան ընթացքին, որ ընդունէին Արցախի անկախութիւնը կամ կցումը Հայաստանի, ինչպէս ինք ընդունեց Ուքրանիայէն անջատուած Խրիմի կցումը Ռուսիոյ, հակառակ այդ կցումը ամբողջ աշխարհի եւ ՄԱԿ-ի չճանչնալուն:

Խոր է ցաւը մեր բոլորին եւ խայտառակ դերասանութիւն դիտելն ալ աւելի կոտորացնող կը դարձնէ գայն: Վե՛րջ խեղդատակ հանրահաւաքներուն, անհամոզիչ մեղադրանք տարածողներուն եւ շահախնդիր քաղաքական նպատակ հետապնդողներուն: Յաւը համագրգային է եւ գայն չդարձնենք վրէժխնդրութեան պոռթկումի առարկայ: Լուռ ցաւ տանելով համախմբենք մեր ուժերը՝ վերականգնելու տեսլականով գոտեպնդուած, եւ մտիկ ընենք մեր խորքերէն եկող ձայնին, որ մեզի կ'ըսէ՝ **ՀԱՅԵՐ ՍԻՐԵՑՑԻՔ ԶԻՐԱՐ:**

Սակայն այս ցաւին մէջ եկէք պահ մը ինդանք այն յայտարարութեան վրայ, որ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Մեւլիլթ Չաուշօղլուն ըրաւ, ի պատասխան կարօ Փալլանի Արցախի պատերազմին առնչութեամբ ըրած մէկ արտայայտութեան՝ ըսելով. «Ռուսիաներու հողերուն վրայ թագաւորութիւնը տեւական չ'ըլլար»՝ ակնարկելով պարպէճանական յաղթանակին: «Հէ՛յ նամուս եւ ճշմարտութիւն» չե՞ս ուզեր հիմա ըսել Չաուշօղլունին՝ իր լեզուին հռչակաւոր մէկ եւ երեք վանկով «Փ» եւ «Փ»-ը գործածելով, թէ որո՞ւ հողերուն վրայ հիմնուած է քու թագաւորութիւնդ...: Այո՛, Չաուշօղլուն, տեւական պիտի չ'ըլլայ ձեր թագաւորութիւնը հայկական հողին վրայ:

Իսկ աղմկարարները, որոնք «Նիկոլ, հեռացի՛ր» եւ «Նիկոլ, դաւաճան» յանկերգելով կը քայլեն դէպի ազգային անվտանգութեան կործանումի ուղիներով, թող դաւաճանները փնտրեն իրենց շարքերուն մէջ, որոնք հարստացան Ռուսիոյ հետ կաշառակերութիւն խաղալով եւ մեր բանակը արդի գէնքերով չօժտելով, եւ որոնք պատերազմի ամենաթէժ օրերուն անամօթաբար իշխանութիւնը յեղաշրջելու գործ կատարելով կը զբաղէին:

Սփիւռքահայ Մամուլ ՊԱՐՍԱԻԱՆՔ

«Քաղաքագետներից ոմանք ջուր են պղտորում, միւսները պղտոր ջրում ձուկ են որսում, իսկ ուրիշներ՝ ջուրը պղտորում են, որ ձուկ որսան»

ՈՌԻԲԵՆ ՅՈՎԱԿԻՍԵԱՆ

Խոր կսկիծով կը տեղեկանանք, որ Երեւան քառային մղձաւանջ է եւ տիրող տրամաբանութիւնը պարսաւանքն է իրար նկատմամբ, ուր կը բացակայի բացարձակապէս խոհեմ եւ իմաստուն յարգանքի մարդկային յատկութիւնը: Կարելի է արդեօք այս երեւոյթը բացատրել պատերազմի դժբախտ աւարտով, կամ մասամբ համաճարակի ստեղծած անբարենպաստ մթնոլորտով: Անձամբ կը կարծեմ, թէ անոնք գուրիչ ըլլալով կը ստեղծեն ոչ բարենպաստ հոգեբանական լարուածութիւն, բայց չեն կրնար փոխել բանականութիւնը եւ ընդհանուր գիտակցութիւնը շահի նկատմամբ: Այսօր փողոցի ցուցարարներու միակ եւ հիմնական կողը հրաժարականն է, ուր ամբոխի մաս կը կազմեն անձնաւորութիւններ, որոնք կրնային աւելի ճիշդ եւ տրամաբանական ըլլալ, եթէ պարզապէս լռէին եւ մնային տասնամեակներ շարունակ իրենց նախընտրած երկրի թալանի եւ ոչինչի հետ կապ չունենալու վիճակին:

Թող ներողամիտ ըլլան եւ չզարմանան ոմանք, եթէ իմ հայ ըլլալու հանգամանքով եւ բնատուր իրաւունքով հարց տամ, թէ՛ բացի քաղաքական ինչ որ բացառիկ դրդումներէ, ի՞նչ պատճառ կրնար ստիպել հայ բարձրաստիճան հոգեւոր տիրակալներ՝ Գարեգին Բ. եւ Արամ-Ա-ին, վարչապետի հրաժարականի կոչ ընել, եւ աղամանդեայ խաչը ճակատին քաղաքական նկուղէն ելած՝ այդ աթոռի թեկնածու յայտնուածի հետ նկարուիլ եւ սփռել:

Իմ կարծիքով, քայլը առաջադրանք է՝ ձեռագիրը ծանօթ, որ ոչ մէկ կապ ունի մթնոլորտը հանդարտեցնելու իմաստով, փոխարէնը ան կը հաստատէ իր իսկ հրաժարականը պահանջողներու իրաւացիութիւնը:

Նոյնքան ցաւալի է, որ նոյն քայլին կը դիմեն պատասխանատուներ՝ ի Անթիլիոս եւ սփիւռքի, բազում թեմերու, հոգեւոր առաջնորդներ՝ հաւանաբար Արամ Ա-ի հրամանով եւ օրհնութեամբ, ինչ որ քաղաքական ստոր ճնշումներու հետեւանք կարող է ըլլալ:

Ինչպէս հասկնալ, հայտուիլ որ երկիրը փրկողի թեկնածուն խստօրէն կը յայտարարէ, «Նիկոլը պիտի հեռանայ կամքով, թէ չէ՛ կը հեռանայ գոռով, այլ կերպ ժողովուրդը կը չոչոտի նրան»:

Բազմիցս ըսած ենք ու դարձեալ պիտի կրկնենք, որ վարչապետի սխալներէն կարեւորագոյնը այն է, կառչած մնալով իր թաւշեայ թոյլ գաղափարին, անհրաժեշտ, մագրագործումներ չըրաւ եւ թողուց, որ կիսաթագաւորուած աւազակները բարգաւաճին եւ այսօր ընդդիմադիր բանակ ստեղծեն որոնք, մոլուցքով տարուած դեռ չեն հասկացած, որ քաղաքականութիւնը այլ ծաւալի է՝ համապատասխան չէ իրենց տգիտութեան եւ իշխանատենչութեան:

Նախկիններու կողմ ոտքի կանգնած մի քանի շահագրգիռ ճարպիկ անձեր, որ հեռու, շատ հեռու են որեւէ տեսակի ու բնոյթի գաղափարախօսութենէ: Կը կարո-

ղանան մի քանի դրամ կաշարքով փողոց հանել ընդհուպ, խորհրդարանի վրայ յարձակուելով նախագահին ծեծել, կահոյք ջարդել համարելով որ ամբոխը իրենց հետ է, իսկ հայհոյանքն, պարսաւանը, դարձած են քաղաքական մշակոյթ: Յիշեցնեմ Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութեան Տոտի Կակոյի գաղափարական յնարան երկու փափկասուն տիկնանց աղբակոյտի նմանող ելոյթները, որ կը հնչէր ամէն օր: Աւելին, ասոնք ստուարաթղթէ շինուած քաղաքական գործիչներ են, որոնց ուղեղին կը գործէ միայն աթոռի եւ հանրային բարիքէն օգտուելու տենչը: Իրենց խումբի ղեկավարը դարձնելով կուռքի, անընդունակ են այլ խնդիրներու մասին մտածելու:

Յաւօք, այդպիսիները բազում են եւ անպակաս: Իրար նման եւ գանազան. բայց ընտրուած պատգամաւոր ըլլալով՝ օրինակ կրնան դառնալ ապագայ սերունդի դաստիարակութեան ոլորտին:

Այսու հանդերձ հրաժարականի հարցը կը մնայ օղէն կախուած: Այդ հարցին լուծում տուողը, կրնայ ըլլալ վարչապետը՝ իր անձնական խղճի եւ գիտակցութեան թելադրանքով, միայն թէ ան պիտի ըլլայ նիւթի մանրակրկիտ քննարկումով՝ առարկայական առանց արտաքին երեւոյթներու ազդեցութեան ենթարկուելու:

Այս նիւթի, վերաբերեալ բազում են նաեւ գիտակներ, որոնք, մտավարժութեամբ տառապելով կ'ըսեն որ պատերազմ կորցնողը չի կրնար աթոռ պահել: Ուշադիր ըլլանք թէ ինչպէս խնդիրը միշտ կը պատուի աթոռի շուրջ, բայց մարտերը կորսնելու պատճառին եւ հիմունքներուն մասին չեն խօսիր: Մեր նախորդ յօդուածով նշած էինք, թէ այս պատերազմը հնարաւոր չէր շահել, քանի որ անցած քսան տարիներուն յաղթանակի պատրաստ չենք եղած: Կարելի է աւելացնել առաջագծին եղած դաւադիր սպաներու ներկայութիւնը: Ըստ Արցախի անվտանգութեան պատասխանատու Սամուէլ Բաբայեանի վկայութեան՝ բազմաթիւ են եղել դասալիք ջոկատներ, մանաւանդ Շուշիի մատուցներուն՝ քարոզելով գինուորներուն թէ «Արդէն Նիկոլը ծախել է, գնացէք տուն»:

Ուրեմ թոյլատրելի է մտածել, թէ ոմանք՝ աւելի քաւութեան նոտալ կը փնտրեն, քան կորուստը ողբան:

Միւս կողմէ ժողովրդի երեւրուն վստահութիւնը վերականգնելու համար պէտք է որ վարչապետը գտնէ գողօնը վերադարձնելու նախկին խանդավառութիւնը:

Եթէ ճշմարիտ է, որ երկու տարին բաւարար չէ բանակը գինելու, բան մը որ միւսները քսան տարուայ, ընթացքին չեն կարողացած ընել՝ մանաւանդ դրամի լուրջ պակասի պայմաններուն, ապա այդ ժամկէտին հնարաւոր լուրջ մաքրագործում իրականացնել քաղաքական դաշտի վրայ, անոր կցելով իրաւական համակարգը: Ոչ մէկ արդարացում կրնայ ունենալ խոչոր ձուկերը բանտ դնել ու քանի մը օրէն տուն ուղարկել առանց դատ ու դատաստանի՝ գիտնալով որ, անոնք ձեռները ծալած պիտի

Massis Weekly

Volume 40, No. 49

Saturday, DECEMBER 26, 2020

Armenians Mourn Karabakh War Dead with a March to Yeraplur

YEREVAN — Armenia began on Saturday an official three-day mourning period for thousands of Armenian soldiers and several dozen civilians killed during the recent war in Nagorno-Karabakh stopped by a Russian-brokered ceasefire.

All flags on public buildings across the country were lowered to half-mast and memorial services will be held in all Armenian churches on Sunday to pay tribute to victims of the six-week war during which the Armenian side suffered massive territorial losses in and around Karabakh.

Thousands of people led by Prime Minister Nikol Pashinyan marched to the Yerablur military cemetery in Yerevan where many of the Armenian soldiers killed during the hostilities were buried.

“The entire nation has been through and is going through a nightmare,” Pashinyan said in a video address ahead of the memorial march.

“Sometimes it seems that all of our dreams have been dashed and our

optimism destroyed,” he added.

Pashinyan urged Armenians to join the procession and demonstrate that “we are going to live on” despite the “severe consequences” of the war.

Pashinyan reiterated that he accepts, in his capacity as prime minister, “full responsibility” for the Armenian side’s defeat and resulting heavy casualties. At the same time, he sought to deflect blame at Armenia’s former leaders.

“We need a more in-depth analysis of the reality because what happened could not have been the consequence of mistakes committed by one or several persons or over several years,” he said. “We need to ... admit that we made mistakes for many years and our mistakes were of systemic, conceptual and substantive character.”

The prime minister again made clear on Saturday that he has no intention to step down and will not bow to the pressure from “elite circles.”

Director of National Intelligence to Submit an Assessment as to Who Initiated the War Against Artsakh

WASHINGTON, D.C. — The final version of the Fiscal Year 2021 State, Foreign Operations, and Related Programs Appropriations bill includes language requiring an assessment as to who initiated the war against Artsakh, reported the Armenian Assembly of America. The bill is included as part of a year-end package that wraps up the Fiscal Year 2021 appropriations process.

The language put forward by House Permanent Select Committee on Intelligence Chairman Adam Schiff (D-CA) requires, among other provisions, assessments by the Director of National Intelligence as to who initiated the attack on Artsakh, as well as on the impact of U.S. military aid to Azerbaijan and its ramifications on the regional balance of power.

The bill also reinstates Section

907 of the Freedom Support Act, which restricts U.S. assistance to Azerbaijan due to its hostile and offensive actions against Armenia and Artsakh. Earlier this year, the Administration waived Section 907, which lifts certain restrictions contained in the original language of the bill. The Assembly has repeatedly urged the Administration to fully enforce this principled provision of law.

“Since the beginning of the Azeri offensive, the people of Armenia and Artsakh bravely defended their homeland against Azerbaijan and Turkish-backed foreign mercenaries, faced devastating drone attacks, and endured atrocities committed by Azeri forces,” said Rep. Schiff. “This catastrophe could have been averted had the United

Continued on page 2

No Single Millimetre of Armenia’s Territory Will Be Ceded, PM Pashinyan Reiterates

SYUNIK — Prime Minister Nikol Pashinyan reiterates that no single millimeter of Armenia’s territory has been ceded.

Speaking live on Facebook on his way to Syunik province, PM Pashinyan said he is visiting Syunik region to answer questions, not to inflame passions.

“I’m coming to look you into the eyes, answer your questions and give necessary explanations,” Pashinyan said.

“I’m aware of the kind of questions you might ask. I have a certain conviction that I will be able to answer them and dispel your doubts. I would not have made such a decision, if I didn’t have such a conviction,” said the Prime Minister.

PM Pashinyan called on everyone to refrain from inflaming passions

“in this already tense situation.”

“I hope our conversation will take place, because we can overcome this situation together. I want to assure you again that not a single millimetre will be conceded from Syunik region, contrary to the rumors, from the territories of Armenia in general. I hope we will talk about this openly so that the information is complete,” said the Prime Minister.

Today’s borders have been determined on the basis of 2010 Law on Administrative-Territorial division of the Republic of Armenia, Pashinyan said at a meeting with residents of Syunik.

“Today there is a lot of talk that what is happening on the borders of Syunik is a process of handing over

Continued on page 4

Human Rights Watch: Azerbaijani Attack on Shushi Ghazanchetsots Church Possible War Crime

Azerbaijani forces attacked a church in the city of Shushi on October 8, 2020 during the Nagorno-Karabakh hostilities, in what appears to be a deliberate targeting in violation of the laws of war, Human Rights Watch said on Wednesday.

Two separate attacks, hours apart, on the Ghazanchetsots Cathedral on October 8 in the town of Shushi suggest

that the church, a civilian object with cultural significance, was an intentional target despite the absence of evidence that it was used for military purposes. Weapon remnants Human Rights Watch collected at the site corroborate the use of guided munitions.

“The two strikes on the church,

Continued on page 4

Garó Paylan: Karabakh War Took Place to Overthrow Nikol Pashinyan's Democratic Government

ISTANBUL — Turkey's Peoples' Democratic Party (HDP) MP Garó Paylan has spoken to Bianet.org on the developments in South Caucasus following Azerbaijani aggression against Armenia and Karabakh.

Stating that Russia's policy is not oriented towards ending conflicts Paylan said. "This war, of course, took place as Russia made way for it and Turkey supported it. Thousands of people have lost their lives, but this war had another aim: To overthrow Nikol Pashinyan's government."

"There is an immense pressure on Pashinyan to resign, as protests have broken out in Armenia. I think that these protests are provoked to remove Pashinyan from power ... There is a will to stop the democratic endeavors of Armenia.

"Pashinyan is a PM who was elected in a democratic election and received 70 percent of votes. In that sense, if he is forced to resign by maintaining war policies, it is done to hinder the development of Armenia's democracy."

When asked about the "conditions necessary for a lasting truce," he briefly answered as follows:

"I don't think there are conditions for a lasting truce; we need to establish a lasting peace. I don't think Russia wants it. Russia is selling arms to both sides. Moreover, it has now settled in the region with this truce."

Indicating that it has "peacekeeping forces in Karabakh, Azerbaijan and Armenia," Garó Paylan says, "Russia has expanded further in the Caucasus. They are pursuing a policy based on

deadlock.

"Turkey became a party to this war; but not only Armenia and Azerbaijan, Turkey has also been on the losing side. Russia is now in the region.

"If, from now on, an action is taken with a peaceful policy proposal, Turkey might play a role in establishing a lasting peace. This can reduce Russia's hegemony in the region.

"Otherwise, just as Russia settled in Syria as a result of Turkey's wrong policies, it will also do the same in Azerbaijan, Armenia and Karabakh. The only country that can prevent this from happening is Turkey by playing a peaceful role". Paylan said.

Concluding his remarks, Paylan stated, "The only thing that can secure both the Azerbaijani and Armenian people in Karabakh and ensure the return of Azerbaijani people is establishing a lasting peace."

"Unfortunately, my country is really far from this understanding," he added.

Putin: Karabakh War Increased the Risk of Spread of Terrorism

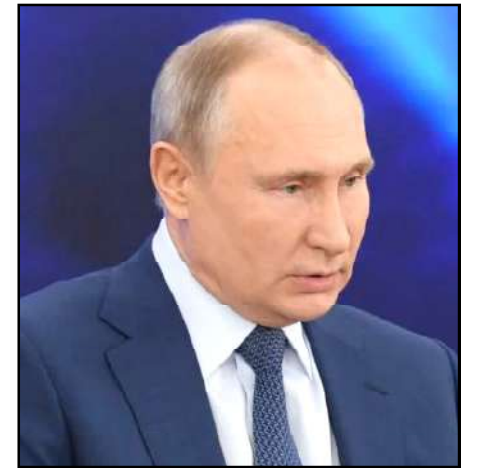
MOSCOW — The hostilities in Nagorno Karabakh increased the risk of terrorism, Russian President Vladimir Putin said addressing the CIS summit.

"The clashes, unfortunately led to numerous human casualties, exacerbated the already difficult situation in the South Caucasus, and increased the risks of the spread of the terrorist threat," Putin stated.

"Russia has undertaken certain mediating efforts to stop the bloodshed in the Nagorno-Karabakh conflict zone, achieve a complete ceasefire and begin the stabilization process. At the same time, we tried to follow the key agreements reached in the OSCE Minsk Group, in particular, between its co-chairs – the Russian Federation, France and the United States of America," the Russian President said.

He attached importance to the fact that the statement signed on November 9 is being consistently implemented.

"The Russian peacekeepers deployed along the line of contact are doing everything to prevent a new aggravation of the situation. Now, the international community and, undoubtedly, all our countries are faced with the important task of helping the affected areas in solving humanitarian problems associated with, among other things, the return of refugees, in restoring the destroyed infrastructure, in the protection and restoration of

historical, religious and cultural monuments," Putin stated.

On Thursday, Putin stated that the parties to the Nagorno-Karabakh conflict must respect the Russian-brokered agreement to stop the Armenian-Azerbaijani war and not try to change the status quo.

"We agreed within the framework of the trilateral statement [issued by the leaders of Russia, Armenia and Azerbaijan on November 10] to stop hostilities," Putin told a marathon news conference held outside Moscow. "And, what is very important, we agreed that the parties will stop at the positions where they were when our trilateral statement was signed."

"Everybody must stop there," he added, answering a question about whether Armenian forces should also withdraw from Karabakh in addition to surrounding districts recaptured by or handed over to Azerbaijan.

I will have an opportunity to refer to," Harutyunyan said.

Below are the names of the six soldiers: Ayvazyan Arsen Karen, Sahakyan Davit Gegham, Nikolay Seyran Stepanyan, Arthur Garik Harutyunyan, Armaghanyan Arman Arshak, Ruslan Sargis Tumanyan

Harutyunyan together with the Deputy Prime Minister of Armenia, Tigran Avinyan, visited the six conscripts who are receiving treatment in

one of the medical institutions of Stepanakert.

The President inquired about their health condition, talked to the boys who are recovering, and assured that if necessary, the state will organize their treatment in leading foreign clinics.

The doctors assured that the boys' lives are not in danger, but they need to be under the supervision of specialists for some time.

Six Armenian Servicemen Who Were Considered Missing for 70 Days Returned Home

YEREVAN (Armradio) — As a result of search operations carried out in the Azerbaijani-controlled areas of Artsakh, six conscripts, who fought heroically in obscurity for more than 70 days have returned home due to the efforts of the Artsakh Emergency Situations Service, the Russian peacekeeping mission in Artsakh and the International Committee of the Red Cross, Artsakh's President Arayik Harutyunyan informs.

He expressed gratitude to the

Russian President Vladimir Putin, thanks to whose direct efforts, intensive work continues to find the missing, and, of course, to return the bodies of the dead.

"I express my special gratitude to Rustam Muradov, the commander of the Russian peacekeeping mission in Artsakh, Arthur Baghdasaryan and Temur Arzumanyan, who accompanied the rescuers to the location and the entire staff of the State Emergency Service of Artsakh, whose heroic work

Director of National Intelligence

Continued from page 1

States exercised leadership and ended a policy that for years looked the other way as Azerbaijan launched deadly attacks on its neighbors, leading Azerbaijan and Turkey to believe they could act with impunity. The language secured in the IAA will help hold Azerbaijan accountable for its attacks on Artsakh and Armenia, and I hope it will lead to a reevaluation of our policies, including enforcing Section 907 of the Freedom Support Act and ending military aid to Azerbaijan."

Despite calls for robust humanitarian aid for the Armenian people, the final bill did not specifically allocate additional funding. In an impassioned speech last month on the floor of the United States Senate, Senator Bob Menendez (D-NJ) called for \$100 mil-

lion in aid to help the Armenian people. In the aftermath of the six-week war, the Armenian Assembly also called for \$100 million in urgent U.S. humanitarian assistance for the people of Artsakh and Armenia.

Last month, Schiff and the other co-chairs of the Congressional Caucus on Armenian Issues wrote a letter to President-elect Joe Biden regarding the crisis in Nagorno Karabakh, or Artsakh, where a war launched by Azerbaijan, supported by Turkey and foreign mercenaries, caused a mass humanitarian disaster. The letter asked that the President-elect prepare to act after his inauguration to reorient our policy in the region in response to the devastating events of the past month, and to support democracy, human rights, and the right of self-determination.

National Orientation, Redux

By Harut Der-Tavitian

When we started writing “The Artsakh Question and the Statehood of Armenia”, we intended to analyze the issue in two parts, touching upon the internal and external factors. After covering the internal factors in the first part, we decided to take a break and write in the interim, “Cacophony and Tranquility” related to some interior developments in Armenia that were a direct result of our defeat in the recent Artsakh war. In that article, we made it clear that choleric, noisy and demagogic approaches have devastating consequences and only through conducting SERIOUS discussions in a tranquil state, can we arrive at nationally BENEFICIAL SOLUTIONS.

Now that we are set about to write the second part of our above-mentioned article, we find it proper to first quote sections of another article of ours published in the September 23, 1995 issue of “Massis” Weekly, entitled “National Orientation”, with the long subtitle “Management of own destiny is not a matter of chance, but of choice. It is not given but is won and preserved by blood and sweat”. We wrote that article on the occasion of the 4th anniversary of Armenia’s independence. Our main points from that article were:

1. In our last 300 years of history, we tried many times to attain our independence through foreign powers. We knocked the doors of European and other powers. The result was that every time they answered us, they did it solely out of their own interests, and not to help us.

2. Moreover, they used us to advance their own interests, and every time we came out of those experiments bleeding. We developed the false conviction that our salvation must come from outside, so with that mindset we looked for saviors.

3. Despite suffering losses and despite the “Iron Ladle” advice of Khrimian Hayrik, we did not wake up. We suffered the greatest loss in our history, losing more than half of our population to the Genocide and got displaced from over 90% of our historic lands. Again, we did not drastically reconsider our course and continued to become a toy in the hands of foreign powers.

4. Let us not be carried away by vain and unrealistic promises and hopes, wherever these come from. Let us not seek justice from the right nor from the left, and consequently, let us not spit in the face of that justice, disappointed and wounded. But let us realize that justice is directly related to our strength. If we attain that power, we can demand and attain our rights. If we don’t, our demands will sound ridiculous; we will become miserable and despised from the right and the left.

5. Our liberation struggle of the last century has deviated or was deviated from its purpose and we suffered the heaviest losses in our millennia old history. Our generation is destined for that rare historical moment: to correct the mistakes of the past and to open a new era in our history. Let us act commensurate with that consciousness.

We considered it necessary to

reprint the 25-year-old top paragraphs, first of all, to attract attention once again to vital data that are prerequisites for building a solid statehood. Second, that unfortunately once again we repeated the same mistakes and a rare historical moment to strengthen our statehood escaped from our grip.

25 days have passed since November 10 and 12 days since the writing of the above-mentioned first article. We are still busier looking for traitors than having serious discussions about the reasons for our defeat and finding nationally beneficial solutions. We are busier in the race to give in to foreign powers the little that was left for us than seeking internal solidarity to strengthen our positions. Unfortunately, this shows that our political leaders are still guided by their personal and partisan interests which have never been beneficial to our nation. By acting in this manner, they are ruining our house from the inside, ignoring a vital fact that the exterior is built on the inner foundation and the more dilapidated the interior, the more miserable the exterior becomes.

It is unfortunate that national and state interests are still being viewed through personal and partisan prism. In the words of Kajaznuni, the tool is loved more than work. The Diaspora has suffered and continues to suffer from this disease. The same has happened and is still happening in Armenia since independence. Driven by personal and party interests, advocates of statesmanship are being attacked through distortions and defamation campaigns, thus humiliating their message. It is this mindset that led May 28, 1918 to the impoverishment of December 2, 1920. It is this mindset that brought September 21, 1991 and the successful Artsakh Liberation War to today’s humiliation.

Don’t we see where this continued infighting leads us? It leads to demoralization, depression, despair, and eventually to emigration. It leads to the discrediting of the idea of democracy; decline in self-confidence and eventually to internal or external tyranny. And once again the independent state of Armenia turns from reality into a dream.

At sunrise on August 1, 2013, after summiting Mount Ararat and symbolically “burying” the pictures of my paternal grandparents who had fallen victim to the Genocide and were deprived of graves, we descended and visited Van, Akhtamar, Kars and Ani, our lost homeland. Then we crossed to Armenia, our independent homeland and summited Mount Aragats. Upon returning to Los Angeles, we published our reflections in the September 7, 2013 issue of “Massis” Weekly entitled “What to Do”, with the subtitle “So that reality should not turn into a dream”. There we mentioned that “I feel obligated to share with my readers certain national concerns that weigh heavier than my feelings of having summited Mount Ararat.” We pointed out the alarming situation in Armenia, stating that “its magnitude should concern every heartbroken Armenian to advocate for nationwide public and unselfish discussions to seek solutions and remedies”. We ended our article

with these words: “The fate of the jailed Ararat and Western Armenia should make us heedful to take immediate practical steps so that THE CURRENT REALITY OF ARMENIA SHOULD NOT TURN INTO A DREAM”.

There is no doubt that the blow we received is terrible, but not fatal if we wake up and finally pursue our state interests. If we act by Charent’s message. That will automatically create internal solidarity, which in turn will have a positive impact on our external endeavors.

To somewhat alleviate our pain caused by the loss, let’s consider the following reevaluation and draw a new starting line for our struggle.

- At the time of the collapse of the Soviet Union, there was the Nakorno Karabakh Autonomous Region-NKAR, with about 4200 sq. klm. and 160,000 population, 80% of which were Armenians and the remaining 20 percent Azeris. The latter mostly lived in Shushi and made up 90% of the city’s population. NKAR did not have a border connection with Armenia. Now we are left with about 2,500 sq. klm. without mainly Shushi and Hadrut, but connected with Armenia.

- Karabakh is now more Russian territory than Azerbaijani territory, which is more to our advantage than Azerbaijan’s.

- Azerbaijan has lost a lot of its sovereignty to Russia, Turkey and the terrorists that have gained a foothold there. In this sense, we are better than Azerbaijan, unless we worsen our situation by internal squabbling.

- Azerbaijan’s autocratic regime is fragile, its minorities are restless, and the devaluation of petroleum and its price will soon result in economic and political upheavals. These points should push us not to destabilize our internal situation and with mutual understanding develop our country and be ready to benefit from the coming misfortunes of Azerbaijan.

- The OSCE, France and the United States who were left out of the Trilateral agreement, are trying to “gain entry” to counterbalance the Russian advantage and return the settlement process to the confines of OSCE. We should do our utmost to gain from such a move.

- The war revealed that its driving force was not Azerbaijan, but Turkey, in the person of Erdogan, who for several years has embarked on an adventurous campaign to divert the attention of its population from fermenting internal dangers. This can not last long and will eventually explode. Russia and Iran are on the lookout for such an explosion and so should we.

Having the above in mind, we see that the situation is not so hopeless, IF tranquil and sober minds prevail and IF we pursue our national interests. Unfortunately, what we are seeing so far is worrying. Instead of calling for vigilance, passions are provoked. Instead of rational dialogue, demagoguery prevails. Instead of dignified approaches, a rat race is encouraged. The following example says it all. Artsvik Minasyan, a member of the Supreme Body of ARF Armenia addressed the “My Step” deputies of the Parliament, stating that “A significant

portion of the deputies will feel the danger that they will appear in the dustbin of history and need to choose a dignified path. The only way out is to come out of their faction while retaining their mandates and to vote for Vazgen Manukyan. If they had some plans, like getting a high salary, etc., they would get more if today they decide to defend the homeland”. What does this mean? Minasyan’s party, that could barely secure 4% of the votes during the democratic elections in 2018, is now addressing those deputies that were elected by the majority votes, to choose a “dignified path” so as not to appear in the “dustbin of history”, and while “retaining their mandates”, join Vazgen Manukyan’s faction at a “higher salary”. The Minasyans are not sure that with fair elections they can get a “mandate” and for that reason they want the deputies of “My Step” bloc not to give it up but bring it with them and serve new masters at a higher salary. According to the Minasyans, this would be “dignified approach”, that is to sell your convictions for material gain. And by doing so, you would “defend your homeland”. Unbelievable, but true. Our people saw who appeared in the “dustbin of history” when they organized October 27, the subsequent rat race, and 20 years of dictatorship.

The “traitor” labeled by the Minasyans 22 years ago, is now in esteem, for having anticipated the events and offered possible solutions for it. Instead of sobering up, the Minasyans continue to make noise, and under the guise of “defender of the homeland” endanger its existence. This time History must not be allowed to repeat itself. Let’s sober up as a nation, not to not end up in the “dustbin of history”.

As we clarified, we are worried, but not pessimistic. We are worried, because the pain caused by the calamity temporarily obscures the ability of our people to see the real causes. Worried, because some leaders, rather than enlightening the masses by making the correct diagnosis and suggesting suitable outcomes, they incite passions, and stir the muddy waters to catch their fish. We are worried, because through exploiting the current situation, those who for 20 years plundered and weekend Armenia might deal another heavy blow to our statehood, as they did on October 27. We are worried, because the prerequisites of building a strong and dignified state of Armenia, democracy and rule of law might give way to authoritarianism and corruption, as it happened during the rule of Kocharyan and Sargsyan.

We are not pessimistic, because we know we shall overcome this disaster too. We simply regret that every time a historic occasion comes our way to achieve one of our unfulfilled dreams, rather than congregating and tackling it with unified strength, inner squabbles ruin our house and hinder our progress. We are not pessimistic, because in view of the losses we suffered, we see a rising momentum among wide sections of our population, especially the youth that realizes the destructive nature and con-

Continued on page 4

Erdogan's Neo-Ottoman Game Plan

By Armen Tigranakert

On December 10, a joint Azerbaijani-Turkish victory parade was held in Baku after a new phase of conflict over Nagorno-Karabakh. It's worth clarifying that this parade was actually held not with the participation of Turkey, but in honor of Turkey.

Perhaps, one can consider these demonstrative actions as a 'full-stop' in a political game in the South Caucasus. However, as recent breaches of ceasefire in Nagorno-Karabakh happened, this parade in Azerbaijan was not a 'full stop', but a 'comma' followed by next Ankara's steps in the region.

Throughout Erdogan's political career he never took a break to 'rest on his laurels.' The Turkish leader is greedy for victory and for reaching his 'neo-Ottoman' goals, and he will use all the possibilities and methods at his disposal, even the most brutal ones.

The military parade in Baku is Erdogan's personal triumph, which was also aimed at hiding, among other issues, the economic problems that aroused due to Ankara's aggressive foreign policy. Erdogan's nationalist strategy made the U.S. impose sanctions on the Turkish defense industry on December 14.

American experts believe that more severe restrictive measures are likely to be imposed later, as president-elect Joe Biden is expected to be tougher on Turkey than Trump, who had mostly friendly relations with Erdogan.

Any economic pressure on Turkey is very painful for the Turkish leader. Even such light sanctions can seriously affect the country's economy. But for Erdogan the interior agenda is a top priority in the framework of cultivating his 'neo-Ottoman policy' in the region.

Armen Tigranakert is a freelance journalist from Aleppo, Syrian

No Single Millimetre of Armenia's Territory

Continued from page 1

Syunik, a process of jeopardizing the security of Syunik. In fact, it is the opposite. The issue is that when we deploy our border troops along the border, it strengthens our security, because the border of the Republic of Armenia also becomes the border of the security system of which we are a member," Pashinyan said.

"Who has determined the border and what is the legal basis? This question is often asked by people who have

been at the National Assembly or the Government in 2010. The fact is that today's borders, including the administrative borders of communities have been determined by the Law on Administrative-Territorial division of the Republic of Armenia adopted in 2010," the Prime Minister said.

"For example the description of the settlements of Nerkin Khndzoresk and Tegh says they have a shared border with Azerbaijan. It was a law submitted by the former Government of the Republic of Armenia," the PM said.

Azerbaijani Attack on Shushi Ghazanchetsots

Continued from page 1

the second one while journalists and other civilians had gathered at the site, appear to be deliberate," said Hugh Williamson, Europe and Central Asia director at Human Rights Watch. "These attacks should be impartially investigated and those responsible held to account."

Residents of the town said the church, a historic church perched on a strategic cliff-top, sustained exterior and interior damage after being hit twice within several hours. The 19th-century cathedral is part of the Armenian Apostolic Church.

"International humanitarian law, also known as the laws of war, requires warring parties to distinguish between civilian objects and military

objectives at all times. Attacks directed at civilian objects that are not used to commit hostile acts or are otherwise not military objectives are prohibited and may constitute a war crime. Warring parties are also required to respect cultural property and special care must be taken to avoid damage to buildings dedicated to religion and historic monuments. They must not be attacked unless imperatively required by military necessity.

"Serious violations of the laws of war committed with criminal intent – deliberately or recklessly – are war crimes. Governments have a duty to investigate allegations of war crimes by members of their armed forces or forces on their territory and to fairly prosecute those found responsible". HRW concluded in its report.

Two Armenian Manuscripts Join the Getty Museum's Collection

Two Armenian manuscripts join the Getty Museum's collection.

The first one is a 17th-century manuscript leaf depicting the Christian story of the arrival of Christ child on earth. The leaf was once part of a Gospel book made in 1615 and illustrated by the famous Armenian artist Mesrop of Khizan. In the early 20th century, this leaf was removed from the Gospel book—but now they are reunited.

Gospel books were among the most precious and revered manuscripts in medieval Armenia; sacred texts, they were used during church services.

The second acquisition, shown in the rest of the images, is a 16th-century Gospel book illuminated by a brother and sister team, Ghoukas and Eghisabet. It is very rare for an Armenian manuscript to have a named female artist. The manuscript contains the four Gospels of the Christian bible.

The manuscript is richly illustrated. It begins with 20 full-page scenes from the life of Christ and the Old Testament. Also, it includes author portraits of the four evangelist portraits, one at the beginning of each Gospel.

"Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin" Silver Collector Coin Put Into Circulation

The Mother See of Holy Etchmiadzin is the spiritual center of all Armenians and the Holy See of the Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians.

The Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin is the first official cathedral of the Christian world, which was built in 301-303, initiated by and through the efforts of St. Trdat III Great Armenian king and St. Gregory the Illuminator. The temple was built based on the vision of St. Gregory the Illuminator, according to which the Only Begotten Son of God, Jesus Christ, descended to the Ararat Valley, the capital of Armenia Vagharshapat, and ordered that the temple of God – "the house of prayer and supplication of all believers, the seat of the priesthood" be right there.

The Mother Cathedral was originally built on a cruciform base with a central dome, making Holy Etchmiadzin the first cross-domed church in world ecclesiastical architecture. In the 17th century, a three-story bell tower was built to the western entrance of the Cathedral, with small bell towers added on the northern, eastern and southern

apses. In 1869 three halls were built along the eastern wall of the Cathedral as a depository-museum. In 17-18th centuries, the interior of the Mother Cathedral was decorated with frescoes painted by the Hovnatianians, a famous family of painters.

Over the centuries, the Mother Cathedral of Holy Etchmiadzin has been renovated under the auspices of Armenian princes, national benefactors (Al. Mantashian, Gulbenkian Foundation, Louise Manoogian Simon and Manoogian family), benefiting generous donations of all Armenians, in cooperation with the Armenian state.

National Orientation, Redux

Continued from page 3

sequences of such a mentality. We are not pessimistic, because we believe we have the prerequisites of building a bright future: exercising rational judgment and not destructive mob mentality, upholding the

national interest and not partisan quibbles, promoting democratic principles and not authoritarianism, advocating rule of law and not corruption or nepotism.

It is imperative to choose the first path to manage our own destiny and achieve our dreams.

Քորոնա Յամավարակի Գծով «Ճարոնի Օրինակ»ը Գերազանցեց եւ Կ'երթայ Դեպի Յամաշխարհայնացում

Քորոնա Յամավարակը որ դարձաւ մեծագոյն աղէտներէն մին է եւ ծանօթ է նաեւ Covid-19 անուանով, իր սարսափազդու աւերին սկսաւ տարեկիզբին ու ուժգնօրէն զարգանալ փետրուար ամսուան առաջին շաբաթներէն սկսեալ: Այս շարագուշակ Յամավարակի մեծագոյն թիրախներէն մին էր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները: Ճաբոնը եւս անմասն չի մնաց այս ժահրի ազդեցութենէն, սակայն ջանաց նուազագոյնի իջեցնել անոր կործանարար հետեւանքները: Ճաբոն ստիպողական արգելափակումներ չի պարտադրեց: 126 միլիոն բնակչութեամբ այս երկրին մէջ նշանակելիօրէն մահացածներու նուազ թիւ արձանագրուած է:

Յարդ տարեկիզբէն ի վեր Ճաբոնի մէջ covid-19ի հետ առնչուող 182,000 պարագայ արձանագրուած է եւ շուրջ 2500 մահ: Ճոնզ Հոքսթինգ հիւանդանոցի վիճակագրութեան համաձայն՝ 1.84 մահ արձանագրուած է 100,000 բնակչի դիմաց: Իսկ ԱՄՆ-ի մէջ այդ համեմատութիւնը 100,000 հոգիի դիմաց 90 մեռեալ է, այսինքն 47 անգամ աւելի է Միացեալ Նահանգները: Այս առթիւ Ճաբոնի Covid-19ի պետական յանձնաժողովի խորհրդատուական մարմնի անդամ Տօքթ. Փրօֆեսօր Հիթաշի Օշիթանան յայտնեց թէ Յամավարակի ազդեցութիւնը նուազեցնելու միտումով տարբեր ստուգումներ հակակշիռի տակ առինք:

Ճաբոնի օրինակը համաճարակի մասնագէտներու կողմէ կիրարկուած հոյակապ մօտեցում մըն էր: Իր կարգին քորոնա Յամավարակի ուսումնասիրութիւն մը կիրարկուեցաւ Diamond Princess քրօսանաւին վրայ, որ մեկուսացուած էր անցեալ փետրուարին, Ճաբոնի Եոգոհամա նաւանահանգիստին մէջ: Այդ առթիւ շատ արագ հետազոտութեամբ մը, առաջին առնուեցաւ վարակի տարածման: Օշիթանին նշեց որ փոքրաթիւ վարակուածներ կրնային վարակել նաեւ ուրիշները եւ շարունակաբար կը տարածուէր:

Ճաբոնի առողջապահական համակարգը շատ լաւ պատրաստուած էր հետազօտելու Covid-19ի վարակակիրներն ու ճշդորոշել անոնց առանձնայատկութիւնները: Այս առթիւ գործի լծուած էին երկրի 8000 բուժքույրերը, որոնք տեղաւորուած էին 400 հանրային բժշկական կեդրոններու մէջ: Անոնք հերթականօրէն արագ քննութիւններ կատարեցին նաեւ այլ յարակից հիւանդութիւններ եւս (measles եւ norovirus) միաժամանակ յետադարձ ակնարկ նետելով անոնց անցեալի վարակումներ ստուգեցին ու այդ մօտեցումներէն ետք առին համապատասխան որոշումներ:

Իրերու այս երեւոյթին դիմաց Ճաբոնի կառավարութիւնը գործնական քայլերու դիմեց եւ նոր մօտեցումներով, հետազօտեց իւրաքանչիւր պարագայ: Հարցականի տակ առնուեցաւ իւրաքանչիւր վարակակիրի նախորդ 14 օրերու գործունէութիւնը, երեւան հանելու համար վարակի սկզբնաղբիւրը: Այնուհետեւ քաղաքացիներէն խնդրուեցաւ հեռաւորութիւն պահել իրարու միջեւ, հեռու մնալ սկար օդափոխիչ վայրերէ, բազմամարդ միջավայրերէ, իրարու մօտ նստել եւ խօսակցութիւններ ունենալ: Թէ իրար եւ թէ ուրիշներ պաշտպանելու համար արդէն համավարակէն առաջ ալ ժողովուրդն սկսած էր դիմակ գործածել մասնաւորաբար՝ հիւանդութեան եւ «այլերժի»ի պարագային:

Covid-19ի դէմ պայքարին մէջ, Ճաբոն առաջնահերթ տեղ կը գրաւէ միջազգային մակարդակով եղած ճիգերուն մէջ, աւելի լաւ ճանչնալով այս համավարակը, ինչպէս նաեւ համագործակցելով արտասահմանի գործընկերներուն հետ եւ աջակցութիւն ցոյց տալով զարգացող երկիրներուն:

Ճաբոն յայտարարած է թէ ցարդ 1.54 միլիառ տրամադրած է միջազգային կազմակերպութիւններուն: Իսկ յառաջիկայ երկու տարիներուն համար խոստացած է 4.5 միլիառ տոլարի նպաստ մը տալ covid-19ի տագնապին համար: Այս ծիրէն ներս, արտակազ իրավիճակներու օժանդակութեան համար ներառուած է 4.50 միլիոն տոլարի փոխատուութիւն Ֆիլիպինի, Ինտոնէզիոյ եւ Հնդկաստանի:

Օշիթանին ըսաւ. «Տարբեր երկիրներու մէջ կան տարբեր մօտեցումներ: Պէտք ունինք դասեր առնելու տարբեր երկիրներէն եւ անոնց միջեւ տեղեկատուութեանց մասնակից դառնալը մեծապէս կարեւոր է»:

ՊԱՐՍԱԲԱՆՔ

Շարունակուած էջ 6-էն
չսպասեն յաջորդին:
Չեմ կարծեր որ վարչապետը անտեղեկ է իր հակառակորդ դասակարգի մարդակեր որակին: Ան շատ լաւ պիտի գիտնայ, որ առաջին գոհը ինքը կրնայ ըլլալ: Գաղտնիք չէ որ արդէն փորձեր եղել են եւ բարի հրեշտակը կանխած է զինուած դաւադրութիւնը: Կարիք, կա՞յ արդեօք Հոկտեմբեր 27 յիշեցնելու, որ կրնայ աւելի մեծ

ուժգնութեամբ կրկնուի: Պատահական չէ ցոյցերու թեկնածուի զգուշացումը թէ «Կը յօշոտեն» եւ այնքան վստահ են, որ նոյնիսկ հրաժարման, ժամկէտ կը դնեն թերեւս օրուայ ժամի եւ վայրկեանի ճշտութեամբ:
Յոյսով եմ, որ վարչապետը անհրաժեշտ ժամանակ կրնայ յատկացնել վերլուծելու համար խիստ կարեւոր հարցերուն լուծում գտնելու հրամայականը:
«ԱԿՕՍ» Պոլիս

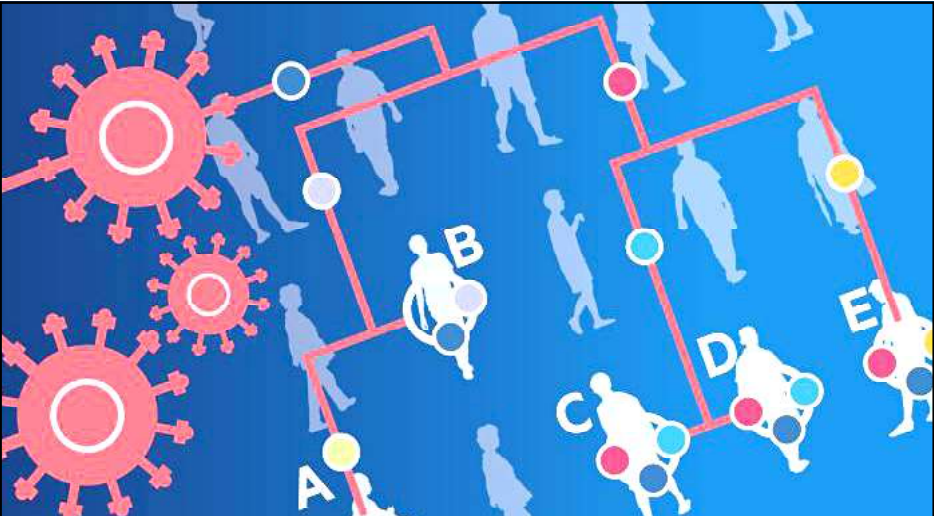
Քորոնայի Պատճառով Տնտեսական Օժանդակութիւն (Stimulus) ԱՄՆ-ի Բնակչութեան

ԱՄՆ-ի կառավարութիւնը անցնող տարեշրջանի Քորոնայի պատճառած տնտեսական ճգնաժամային վիճակին համար երկրի գործազուրկներուն որպէս նպաստ անձ գլուխ \$1200 տոլար վճարած էր: Ներկայիս, երկրորդ հելթի վճարման համար երկարատեւ վիճաբանութիւններէ ետք, վերջապէս Դեմոկրատներն ու Հանրապետականները, միջին լուծում մը գտան անձ գլուխ \$600 տոլար վճարելու:

Նոյն գումարը պիտի ստանան նաեւ մինչեւ 17 տարեկան եղող երախաները: Չէքերը պիտի առաքուին յառաջիկայ երկու շաբաթներու ընթացքին:
Համավարակի պատճառով միլիոնաւոր ամերիկացիներ անգործ մնացին եւ ներկայ նպաստը (stimulus check) անգոր է բաւարարելու կարիքաւորներու մօ կուտակուած պարտքերն ու ծախսերը:

Համաճարակային Նոր Մտահոգութիւն

Տօնական օրերու նախօրէին, Լիբանանի Առողջապահութեան նախարարութիւնը կիրակի օր յայտարարեց, որ երկրին մէջ գրանցուած է Գորոնա ժահրով վարակումի 1534 նոր պարագայ եւ 11 մահ: Ներքին գործոց նախարարը որոշեց զօրաշարժի նորագոյն յուշագիրը գործադրել մինչեւ 23 Դեկտեմբեր: Ընդհանուր առմամբ, Գորոնա ժահրէն ցարդ մահացած է 1281 մարդ:

պատասխանատուութիւն կը կրեն քաղաքացիները՝ կանխարգելիչ միջոցներով կանխելու ժահրին տարածումը:
Միջազգային առումով, Առողջապահութեան Համաշխարհային կազմակերպութիւնը ահազանգեց, որ Բրիտանիոյ մէջ վերջերս յայտնաբերուած Գորոնա ժահրի նոր ընտանիքը նաեւ յայտնուած է Դանիոյ, Հոլանտայի եւ Աւստրալիոյ մէջ: Միացեալ Թագաւորութեան վարչապետ Պորիս ճոնսըն Լոնտոնի ու երկրի հարաւարեւելեան հատուածին մէջ յայտարարեց ընդհանուր փակում, կանխելու համար 70 առ հարիւրով աւելի արագ տարածուող ժահրի նոր ընտանիքին տարածումը երկրին մէջ: Այսուհանդերձ, կը կարծուի, թէ այս նոր ընտանիքը աւելի վտանգաւոր չէ 2019-ի ժահրէն, նաեւ անոր նկատմամբ ազդեցիկ են վերջերս մշակուած պատուաստանիւթերը:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

Արդեօք Ո՞ր Օրուան Կը Սպասենք

ԳԵՌԳ ՊԵՏԻԿԵԱՆ

Այս օրերուն աշխարհի տարածքին ամէն ինչ բարդ է ու գրեթէ անախտեսելի: Ո՛չ ոք գիտէ, թէ վաղուան լոյսին հետ ինչ ուրուականներ պիտի ծնին կամ կրնան ծնիլ: Աշխարհի մեծերու դէմքերուն վրայ դժոխքի եւ ատելու թեան ու թշնամանքի կնիքը շատ յստակ տեսանելի է:

Հապա՞ մենք: Մեր կեանքն ալ դարձած է ամէնօրեայ սուր ճակատամարտ: Ազգովին զոհ ենք աննպաստ պայմաններու: Ալ մանրուքներով զբաղելու ատենն ու ժամանակը շատոնց անցած է: Վերջապէս, պէտք է գիտնանք, որ միասնաբար պատասխանատու ենք պատմութեան առջեւ: Պատասխանատու կեցուածք, եթէ կ'ուզէք: Չենք կրնար ամէն բան բախտի ձգել: Չենք կրնար ապախաղաղութիւնը կամ դաշնակիցներու կեղծ խոստումները:

Այս կը նշանակէ չկորսնցնել միութիւնն ու միասնական ոգին: Այլեւս հաւատարմութիւնը չենք մեզի պարտադրուած գինադադարները կամ դաշնակիցներու կեղծ խոստումները:

Անոնք կը նմանին այն մերկացած ծառերուն, որոնք ժամանակ մը վերջ կրնան դարձեալ ծաղկիլ: Խաբուսիկ իրավիճակ:

Լուրջ եւ խոհեմ, առողջ մտածողութեամբ, գիտակից, հեռատես եւ արթուն ղեկավարութիւն է պէտք, թէ՛ Սփիւռքի եւ թէ՛ Հայրենիքի մէջ: Չեմ գիտեր ինչո՞ւ նման «բաներ» լուրջի չենք առած: Կարծես տարբեր մտորակի մէջ կ'ապրինք: Ազգովին թէեւ ընդհանրապէս դժգոհ եղած ենք իրարմէ, բայց ալ պէտք է գիտակցինք: Ջրար չխաբենք: Կական է գիտնալ, թէ այսօր մենք ուր կեցած ենք իբրեւ ազգ ե՛ւ ժողովուրդ ե՛ւ հայրենիք: Հարկ է մենք մեզի հարց տանք:

Ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր դիրքը, մեր կեցուածքը, մեր ապագան: Լաւ նայինք մեր շուրջը եւ տեղեկանանք, թէ որքան է մեր ազգային գիտակցութեան չափանիշը: Արդեօք «բան» մը սորվա՞ծ ենք ուրիշներէն, օտարներու «գարուններէն» եւ ազգերու ու յատկապէս մեր պատմութիւններէն: Ունինք ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւններ, որոնց վախը աւելի զոհ կը խլէ, քան մանրէն:

Երբ մենք այս օրերուն հասանք, արդէն մեզմէ անկախ հասունցած էին դէպքերը: Անոր համար ներկայիս ազգովին կ'ապրինք մեր պատմութեան ամէնէն վտանգաւոր եւ վճռական պահերը: Այս մասին պէտք է գիտակցինք: Լրջանանք:

Հայու ոգին դարձեալ դժուար պայքարի մէջ է: Բայց ո՞վ է մտիկ ընողը: Ահա թէ ինչո՞ւ կ'այայանենք այս 21րդ դարը, որ դարձած է ամեհի եւ խստաբարոյ եւ որ ունի ջղալին տրոփում: Հակասական եւ անհաւասար:

Աշխարհի զանազան եւ բազմազան ժողովուրդներու նման մենք ալ ինքնակամ, յօժարակամ, ճակատագրի հովերէն քշուած, մեծ երկիրներու քաղաքական խաղերուն զոհեր դարձած ենք:

Յստակ է: Այս բոլորը մենք բոլորս ալ գիտենք, եւ մեր մէջ կը սրտադողինք ու մենք մեր մէջ ալ կը յուսահատինք ու խելայեղորէն լուծում մը կը փնտռենք, ինչպէս նաեւ լուծում ապահովող գարկերակ: Բայց, չենք գտներ: Չկան, կ'ըսենք:

Ասոնց կողքին, մեր այս հայկական աղմուկին մէջ, բացակայ են նաեւ մեր հաւաքական կամքն ու տեսիլքը: Որովհետեւ ամէն մէկս դարձած ենք անձնասէր եւ անհաղորդ: Լոյսն եւ իրականութենէն վախճող ու խոյս տուող հակներ դարձած ենք: Դիմակաւոր: Տգեղ եւ զգրելի: Վախկոտ: Կարծես ձուկերու միամտութիւնը ժառանգած ըլլայինք:

Ի՛հ, վերջը ո՞ւր պիտի հասնինք:

Հաւատացէ՛ք, որքան տկար կը զգամ ինքզինքս եւ նոյնքան ալ փոքր, հրէշային այս մեծութիւն ունեցող հարցումին եւ անկէ սպասելիք պատասխանիս առջեւ: Մոռցած ենք ապրող եւ շնչող հաւաքականութիւն ըլլալին: Ցաւալի է այս մէկը: Հիւանդոտ եւ ատելութեամբ լեցուն մտքերով կը շարունակենք մեր կեանքը, շուտաւեւ եւ սարսափած: Կարծես ժամանակաւոր սկսած ենք ապրիլ մեր մայր հողին վրայ: Օտար քամիներուն անձնատուր եղած ըլլալ կը թուինք: Մեր դէմքերուն վրայ տակաւին նստած է ատելութեան, զիրար չհանդուրժելու, դժկամութեան ծանր եւ սեւ ստուերը: Եւ չենք անդրադառնար, որ մեր իսկ նման վարմունքով եւ ձեւերով պղծած ենք մեր ծանր վէրքի եւ սուգին նուիրականութիւնը:

Մեզի հրամցուած խաբկանքին ու միութարութեան հաւատացած ենք: Մէկ խօսքով՝ զոհ ենք համաշխարհային հաշիւներու: Այս մէկուն պէտք է հաւատանք: Անոր համար մեզի բաժին ինկած են ցնցումներ, որոնք մեր կեանքը դարձուցած են անհրապոյր:

Եւ տակաւին՝ մեր օրերը, բացի յոյսէն եւ խաղաղութենէն, իրենց հետ ամէն առաւօտ ուրիշ «բաներ» ալ կը բերեն: Ամէն օր մեր բառերը աղօթքի հեւք ունին: Հաւատքի փնտռութիւն եւ յոյսի տեսակ մը աղաղակ: Մոռցած ենք, որ մեր երկիրը իր յստակ եւ մաքուր առաքելութիւնը ունի: Մեր մտքերը հինցած են, եւ հին ներկի նման կորսնցուցած են իրենց գոյնն ու փայլը: Ու այս մէկը հայուն վայել է: Երբեք:

Անհրապոյր ժամեր կ'ապրինք: Ամէն վայրկեան տխրութիւն եւ վէրք: Իրականութիւնը իբրեւ յանձնառութիւնը ընդունելը քաջութեան համագոր է, ըսած են մեր մեծերը:

Ահա մեր ներկայի իրականութիւնը: Իրավիճակը: Սթափումի ճիգ պէտք է, որպէսզի վաղուան մեր ինքնութիւնը չմաշի: Այս մէկը իբրեւ յորդոր, իբրեւ աղաչական խրատ, միշտ եւ ամէն առիթով կրկնած ենք:

Ճիշդ է, որ ազգովին մտահոգ ենք: Ո՛չ մէկ կասկած:

Սգաւոր ալ ենք: Վկայ վերջին այս պատերազմէն ստացած մեր բաժինը: Ուստի անյապաղ կարիքը ունինք ճկուն եւ պատասխանատու ղեկավարներու, որոնք մեր բոլոր ցաւերուն եւ կարիքներուն մօտէն ծանօթ են: Որոնք իրենց «ես»էն առաջ, ազգային «մենք» ի մասին կը մտածեն:

Հայութեան շարքերը ներգրաւող եւ հայութիւնը միաւորող նախագիծով մարդոց անմիջական կարիքը ունինք, իմաստուն քաղաքականութեամբ եւ հայու ինքնութիւնը ապահովող փայլուն ապագայի ծրագրերով:

Լիբանան Խուճը մը Երիտասարդներ Մուտք կը Գործեն Ա.Դ.Յ.Կ.-ի Շարքերը

Խուճը մը Երիտասարդ-երիտասարդուհիներ, «Տխրունի» Ուսանողական-Երիտասարդական Միութեան մէջ բոլորելէ ետք դաստիարակչական շրջան մը, Կիրակի, 20 Դեկտեմբեր 2020-ին, ներկայութեամբ Լիբանանի մէջ գործող մասնաճիւղերու վարչական կազմերուն, իրենց երգումը տուին ՄԴՅԿ-ի դրօշին վրայ, աւելի խտացնելով կուսակցութեան շարքերը նոր եւ Երիտասարդ ուժերով:

Հոգեպարար երգման արարողութեան, որուն հովա նաւորն էր ՄԴՅԿ Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմինը, բացումը կատարեց ՄԴՅԿ Տխրունի Ուս.-Երիտ. Միութեան ատենապետ ընկեր Տիգրան Միհրանեան ծանօթացնելով նորագիրները:

Արարողութեան կնքահայրն էր երէց սերունդի ներկայացուցիչ, ՄԴՅԿ Վարիչ Մարմինի անդամ ընկեր Փոլ Եագուպեան:

Արարողութեան աւարտին նորագիրներու անունով արտասանուած խօսքին մէջ յատկապէս ըսուեցաւ. «Իմ եւ նորագիր ընկերներու անունով կու գամ երախտագիտութիւն յայտնելու նախ «Տխրունի» Ուսանողական-Երիտասարդական Միութեան վարչու-

թեան, ապա շրջանի Վարիչ Մարմինին, որ մեզի այս առիթը ընծայեց միանալու մեր փառապանծ կուսակցութեան շարքերուն:

Մեր գաղափարախօսութեան անժամանցելիութեամբ ու մեր ժողովուրդին թեւ ու թիկունք կանգնելու հանգամանքով է որ մեր կուսակցութիւնը կը գոյատեւէ 133 տարիներէ ի վեր:

Ժողովուրդին ցաւերուն եւ տառապանքներուն համար անշահախնդիր պայքարող կուսակցութիւնը պիտի շարունակէ իր սխրագործութիւնները, մինչեւ մեր հեռաւոր եւ մօտաւոր նպատակներու իրագործումը:

Եւ մենք քիչ առաջ տուած մեր երգումով յանձնառու դարձանք մեր ժողովուրդին եւ հայրենիքին ծառայելու գործին:

Օրուան կնքահայր ընկեր Փոլ Եագուպեանի սրտի խօսքէն ետք, շնորհաւորելէ ետք նորագիրները, օրուան պատգամը փոխանցեց Վարիչ Մարմինի ատենապետ ընկեր Սեպուհ Գալիաքեան:

Արարողութեան եզրափակիչ բաժնով իր խօսքը փոխանցեց ՄԴՅԿ Կեդրոնական Վարչութեան անդամ ընկեր Ալեքսան Բէօզկէրեան:

Կարծիքներ՝ Թուրքերուն Մասին

1. Աւելի շուտ հաւը կը թռչի, քան թուրքերը սիրել կը սորովին (արաբական առակ):
2. Սատանան կը յայտնուի տարբեր կերպարներով, որոնցմէ հիմնականը՝ թուրքերու տեսքով (ասորական առակ):
3. Հոն ուր թուրքերը ոտք դրած են, ծաղիկներ չեն աճիր (պուրկարական առակ):
4. Եթէ թուրքերը խաղաղութեան մասին սկսին խօսիլ, ուրեմն պատերազմ պիտի ըլլայ (յունական առակ): (Կը չի շէ՞ք, Տաւրոսդուն երբ թուրքիոյ Արտաքին Գործոց նախարար եղաւ, «զէրօ հարց դրացիներուն հետ» յայտարարեց ...)
5. Մարդիկ կը շինեն, թուրքերը կը քանդեն (սերպիական առակ):
6. Աքլորը հաւկիթ չածեր, թուրքերն ալ մարդ չեն դառնար (ռուսական առակ):
7. Անսպասելի հիւրը նման է թուրքին (ռուսական առակ):
8. Գլխարկդ աւելի ապահով է Լոնտոնի մէջ քան գլուխդ՝ թուրքիոյ մէջ (անգլիական ասոյթ):
9. Ուր որ կործանում, մահ, գողութիւն եւ վայրագութիւն կը տեսնեք, գիտեք որ թուրքը անցած է անկէ (Վիքտոր Հիւկօ):
10. Թուրքը այսօր անկիրթ բարբարոս է, բայց քաղաքակրթութեան ցետոյ կը դառնայ կրթեալ աւագակ եւ այն ժամանակ աւելի վտանգաւոր կը դառնայ (Ռաֆֆի):
11. Երբ բոլոր ժողովուրդները երեսիդ կը թքեն, այդ կը նշանակէ որ դուն թուրք ես (Օմար Խայեամ):

Հաւաքեց՝ Վարդգէս Գուրուեան

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին

Նպատակ

ՆՈՐԱՅՐ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Վերջին օրերուն, յարգելի ընթերցող, մեր գրոյցներու, հարցազրոյցներու եւ մամուլի մէջ աւելի յաճախ սկսանք գործածել «նպատակ» բառը: Եւ դժուար է նկատել, թէ յետ-Արցախեան պատերազմի այս շփոթ օրերուն, զայն դարձուցինք աւելի տրտում, իմաստասիրող, Հայաստանը եւ հայագր մտատանջող հարցերով յուզուած: Ուստի, այս շաբաթ նպատակայարմար կը տեսնեմ յօդուածս նուիրել «նպատակ» գոյականին ու ձեզի ներկայացնել անոր ստուգաբանական եւ գրական պատմութիւնը:

Նախ մէջբերեմ այն քանի մը խօսքերը, որոնք խորագիր դարձած յայտնուեցան թերթերու եւ զանգուածային լրատուական միջոցներու ճակատի վրայ. «Մենք պատերազմ վերսկսելու նպատակ չունենք», «Նպատակ չկայ. սա է խնդիրը», «Խաղաղութիւնը նպատակ է, այլ միջոց»:

Աշխարհաբար հայերէնի մէջ «նպատակ» բառը ունի «առաջադրութիւն» իմաստը եւ անոր համար է, որ կը սիրէ յիշուիլ խումբ մը վերացական բառերու հետ ու կազմել բարդ արտայայտութիւններ, ինչպէս՝ «Անմատչելի նպատակ», «Կեանքի նպատակ», «Սուրբ նպատակ», «Վսեմ նպատակ»: Բայց, արդեօ՞ք այսպէս էր միշտ, ի՞նչ է անոր ծագումը, ունէ՞ր այլ իմաստ: «Նպատակ» բառի առեղծուածը բացայայտելու համար այժմ դիմենք ստուգաբանութեան եւ հայոց պատմութեան հնագոյն էջերուն:

Օտարամուտ է «նպատակ» բառը: Ըստ լեզուաբաններու ունի իրանական ծագում: Կը կարծուի թէ կազմուած է երկու բաղադրիչներէ. նի+պատակ: «Պատակ» բառը իրանական եւ կովկասեան բազմաթիւ լեզուներու մէջ կը նշանակէ «նետ», իսկ «նի» մասնիկը՝ «վայրէջք, անկում»: Հետեւաբար, «նպատակ» բառը մեր նետածիզ նախահայրերու համար ունէր գործնական պարզ իմաստներու նշանառութեան կէտը, նշաւակ, թիրախ: Զարգանալով այս իմաստէն ան նաեւ նշանակեց՝ որս եւ մրցանակ, ու գրաբար հայերէնը հարստացաւ պատկերալից նոր արտայայտութիւններով. «Կէտ նպատակի», «Ուղղել ի նպատակն» (նշան առնել), «Հարկանել ի նպատակն», «Առնուլ, կամ՝ յափշտակել զնպատակն» (մրցանակին տիրանալ): Իսկ ժամանակակից հայը կը գործածէ անոր արդի իմաստով շինուած դարձուածքները. «Նպատակ ունենալ», «Նպատակին հասնիլ», «Նպատակին ծառայել»: Հայոց լեզուի բառապաշարին մեծ նպաստ բերաւ «նպատակ» գոյականը: Ան ունի 60-ի չափ բարդ եւ ածանց բառ: Նպատակ չունիմ բոլորը արտատպելու, սակայն կ'արժէ քանի մը ածական յիշել, քանզի հետաքրքրական են. բարենպատակ, ինքնանպատակ, չարանպատակ, վերջնանպատակ, նպատակագուրկ, նպատակախոյզ, նպատակամիտում, նպատակամղում, նպատակաորոշ, նպատակասլաց, նպատակավրէպ: Նպատակի բացակայութիւնն ալ բառ եղաւ՝ աննպատակ. հայոց լեզուի ամենամեծ երկու նպատակները: Ըսեմ, «նպատակայարմարութիւն» եւ «աննպատակայարմարութիւն»:

«Նպատակ» բառը եւ անոր հետ հիւսուած գրականութիւնը, յարգելի ընթերցող, մերթ ժպտադէմ է, մերթ տխրադէմ: Կախում ունի, թէ հայոց պատմութեան ո՞ր էջը բացեց էք: Քնարական եւ հերոսաշունչ են այն էջերը, ուր հայը որսորդ է, իսկ տրտում եւ մոռալ են այն էջերը, ուր հայն է որսը: Այժմ այդ երկու երեսներուն ծանօթանանք գրական լաւագոյն ստեղծագործութիւններէ առնուած մէջբերումներով:

«Նպատակ» բառի առաջին պատուաբեր գործածութիւնը մեզի պարզեւեց Արցախի իշխան Եսայի Ապուստուխէն: 854 թուականին երբ արաբ զօրավար Բուղան սպառնական թուղթ յղեց Եսայիին՝ պահանջելով, որ ան իջնէ հայրենի Քթիշ ամրոցէն եւ յանձնուի իրեն, Եսային հետեւեալ պատասխանը տուաւ այդ աւագակին. «Դու նպատակ՝ եւ աղեղն իմ խոցոտիչ»:

Օր մը պայքարող ձեռքերը անհետացան, մարտական ոյժերէն զրկուեցաւ հայրենիքը ու մենք պարտուեցանք: «Նպատակ» բառը հեռացաւ իր որսորդի ռազմատենչ ոգիէն: Այդ օրերուն, «նպատակ»ը փայփայած գրիչներէն մէկը Տիրան Չրաքեանն էր: Հոգեւոր խոր ներաշխարհի տէր Չրաքեանը արտադրեց երկնասլաց միտքեր, ինչպէս՝ «Ինչ է, թու՞նքն ծովային, քո նպատակ... Երկինքին կապոյտը, ջրինջ ու խորին յատակ աշխարհին, որու բազմազանութեան միանգամայն կը պատշաճի իբրեւ հուսկ տիեզերական նպատակ... Բոլոր կենդանութեանց երազն է յաւերժակենսութեան երկինք մը. բոլոր այս այրումներուն նպատակն է լուսավառ անեղութիւնը»: 19-րդ դարը ունի գաղափարախօս հեղինակներու բոլջ մը: Շարունակեմք վայելել անոնց ցոլքը: Ռուբէն Սեւակը անոյշ վտակի մը հարցում ուղղեց. «Ո՞ւր կը վազես աննպատակ», վտակը հծծեց, «Թո՞ղ, որ երգեմ լոյսն ու մութին, / Ինչ փոյթ թէ մահն է քայլ մ'անդին, / Ես սիրահար եմ մարմանդին»: Արշակ Չօպանեանը անձնական նպատակի որոնման մէջ էր. «Եթէ չունի նպատակ Արարչութիւնն ահագին, Քու կեանքդ իրեն ունենայ թող նպատակ մը պայծառ»: Սիպիլը որոշեց կեանքի փուշերուն վրայէն անցնիլ երգով եւ տաղով. «Ու ես միշտ կ'երգեմ ու միշտ կը խնդամ անփոյթ՝ վիշտերուն / Սին եւ վաղանցով. / Զի նպատակս է իմ յոյս ու նեցուկ. / Կեանք պիտի տունիմ ծարաւ»: Աւետիք Իսահակեանը Արարչագործ աստղին բացաւ իր վշտահար սիրտը ու հարցուց. «Ո՞ւր ես վանում մեզ երկրի հետ, / Ի՞նչն է կեանքի նպատակ. / Ի՞նչ ես կապել մեզ նիւթի հետ, / Դարձրել մահին հպատակ»: Իսահակեանը ունէր անբեկանելի տենչ, կարելի էր անոր խոչընդոտել. «Եւ անվախ, հպարտ, գլուխս բարձր, / Սլաքից արագ ես պիտի թռնեմ, / Ամբոխի վրայով պիտի թռնեմ ես, / Դէպի նպատակս, միշտ հեռուն, հեռուն»: Զապէլ Եսայեանը յորդորեց համամիութենական բարձրագոյն նպատակ մը որդեգրել. «Նիւթական խնդիրներէն վեր եւ դուրս, վե՛հ նպատակներ կան. եւ այդ նպատակներուն հասնելու համար պէտք է, որ ամբողջ ազգը, հարուստ, աղքատ միանան»: Կամփի եւ պայքարի ռազմաշունչ քերթողն էր Սիւսանյանը, որ ունէր նպատակ հետապնդող անձի արթն

նութիւնը. «Կանգ մի՛ առնէր սրաթուրէր երկվար, նպատակս տկարութիւն չի ճանչնար: Այդ օրերուն, երբ ազգը երկար դարերու թմբիւնէն նոր արթնացած, լարած էր իր լայնալիճ աղեղը, հայու շրթունքները մրմնջացին այս խօսքերը. «Ահա՛ կ'երթամ, սիրելի քոյր, / Նպատակս է բարի, / Չենք դիմանար, մենք գերի ենք, / Իրբ վեց հարիւր տարի. / Մի՛ լար քոյր իմ, մ'ողբար, քոյր իմ, / Վերադարձիս սպասէ»:

Մեր նետը չհասաւ նպատակին, կրկին ցմրուր քամեցինք պարտութեան բաժակը: Ապա մտածեցինք, թէ ինչու: Պատասխան տուին երեք այլեր: Նախ յիշեմ Զմիւռնիա ծնած հրապարակագիր, պատմաբան, թարգմանիչ, հասարակական գործիչ Մարկոս Աղաբեկեանը: «Գարեգին Սրուանձտեանց-Ազգային ողբերգութիւն» թատերախաղի մէջ

ան ըսաւ. «Ախ մենք ամէնքս երկպառակ ենք, երկպառակ. / Կորուսինք գահ, կորուսինք թագ աննպատակ»: Ապա Շահան Շահնուրն է, որ վերլուծեց մեր գոյութեան եւ չգոյութեան հայցը. «Ահա թէ ինչու պարտուածներ ենք: Պարտուածներ ենք որովհետեւ [...] չկուտեցանք, չխածինք, չմաքառեցանք: [...] Մենք մեր անձին դուրս չելանք, չունեցանք նպատակ»:

Բայց եղեր էին օրեր, եւ դեռ ըլլան օրեր, խաղաղութիւն տիրէ հայոց աշխարհի վրայ, իմաստութիւն իջնէ երկինքէն մանանայի նման, «նպատակ» բառն ալ դառնայ սիրոյ խօսք, ինչպէս դար մը առաջ ան դարձեր էր գեղջկական երգ. «Ծաղիկ ես բաղի միջին... / Աչք ու ունքին, / Խելք ու մտքին, / Անոյշ տեսքին, / Յարիս առնեմ հասնեմ / իմ նպատակին»:

«ԱԿՕՍ»

Արդեօք Ո՞ր Օրուան Կը Սպասենք

Շարունակուած էջ 12-էն

Մեզի համար էական է նոր կեանքով ապրիլը: Մենք պէտք է որ վերածնինք: Ամբողջ ուժով եւ միակամ: Մնանք հայկականութեան ակունքներուն, նոր կեանքով, սիրոյ եւ մխիթարանքի ապաստարաններով, որպէսզի իբրեւ ազգաշարունակեմք մեր ազգային երթը գիտակից աշխարհի պատմութեան մէջ:

Ժիշդ է, դժուար է կշռել տարողութիւնն ու ծանրութիւնը անհաւատալի եւ սրբազան կորուստներուն: Խուսկ եւ աղօթք: Բայց պէտք է ականջ տալ նաեւ կեանքի թաքուն ձայներուն: Եւ քանի որ այս օրերուն ալ դէպքերը

սկսած են վազել մեր ճակատագրի ետեւէն, ուստի ամէն բան բախտին եւ օտարի քմահաճոյքին պէտք է ձգել:

Յատակ է, որ մեր կեանքը ամէն տեղ սկսած է հիւծել մեր մարմինը: Կ'ապրինք յուզուած, ընդվզումներով եւ նոյնիսկ անիծելով անյայտը: Բայց չմոռնանք, որ մեր անկախ եւ ազատ երկրի գոյութեան մէջն է մեր հոգեկան հիմքը:

Ահա թէ ինչու է միասին եւ միակամ լուսաւոր Հայաստան մը կառուցելու հրամայականը:

Դարերէն մեզի հասած պատգամ մըն է: Արդեօք ո՞ր օրուան կը սպասենք: Դու՞րք ձեզի հարց տուէք: «ԱՐԱՐԱՏ»

«Բարի Պատերազմը Պատերազմեցայ»

«Բարի պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը կատարեցի, հաւատքը պահեցի» Բ. Տիմոթէոս 4:7

Տիմոթէոսը Պողոս Առաքեալի հոգեւոր զաւակն էր: Այս նամակը Պողոս Առաքեալ կը գրէ Տիմոթէոսի որպէս յորդոր երբ բանտի մէջ էր: Երեւի Պողոս Առաքեալի վերջին նամակն էր ուր ան կը գիտակցէր թէ շուտով մահուան պիտի դատապարտուէր եւ սպաննուէր: Այս տրամադրութիւններու մէջ էր որ Պողոս Առաքեալ կը գրէր իր նամակը Տիմոթէոսի: Պողոս Առաքեալի ներաշխարհը եւ անոր տրամադրութիւնները պէտք է նկատի առնել, որպէսզի աւելի լաւ ընկալենք նամակին բովանդակութիւնը: Եթէ նամակը մէկ կողմէ քաջալերական յորդոր էր Տիմոթէոսի, նոյնքան վճռական ու հաստատ գիտակցութիւնը իր՝ Պողոսի կեանքին ու առաքելութեան նկատմամբ: Այս իր երկրորդին կեանքի վերջին օրերու ընթացքին:

Հինեց հաւատքը: Պողոս Առաքեալ երբեք դատաւիք չէր դառնում:

Անպակաս չէին ձախողութիւնները, անհասկացողութիւնները, սխալները եւ տակաւին այլ անորոշ երեւոյթները Պողոս Առաքեալի այս պատերազմի կեանքին մէջ: Եւ չուշանար իր վկայութիւնը. «Վասնզի ես արդէն գոհ ըլլալու նուիրուած եմ» (Բ. Տիմոթէոս 4:6): Բայց գոհը եւ գոհուելու իրականութիւնը չէր զերծեցնում Պողոսի ընթացքը: Ան մնաց «արթուն» եւ «նեղութիւններուն համբերեց» (Բ. Տիմոթէոս 4:5): Պողոս Առաքեալ, որ հաւատացած էր բարի պատերազմին կարեւորութեանը, պատերազմեցաւ առանց յուսահատելու: Եւ արդիւնքը. «Կը մնայ ինծի արդարութեան պատիւ» (Բ. Տիմոթէոս 4:8): Ան պահեց եւ կերտեց հաւատքը՝ Բարին, եւ որուն երախայրիքը արդարութեան պատիւն է:

2020 տարին շատ դժուար տարի մըն էր բոլորիս համար: Եւ դժուարը շատ մը մակարդակներու վրայ: Անհատական, ընտանեկան, ընկերային, լիբերալիստ, Արցախ-Հայաստան ու տակաւին: Պատկաձեւ ժահրը եկաւ զգեստներու շատ մը մարդկային կեանքեր, նեոարեւելով նաեւ սիրելի բարեկամներ, յեղաշրջելով մեր ապրելակերպը ու հիմնականօրէն փոխելով մեր կենցաղը: Բարեկամական հաղորդակցութիւններու ոճը փոխուեցաւ, ուր մարդ սկսաւ հեռու մնալ մարդէն: Եւ մարդը ու անոր կեանքը ամփոփուեցաւ այսպէս ըսած ,տուփիե մը մէջ, ուր ան դարձաւ ինք իր մէջ ապրող եւ չնչոյ կակ: Օգոստոս 4-ի Պէյրութի նաւահանգիստի ահաւոր պայթումը նոյնպէս ցնցեց մեզ բոլորս, որպէս Լիբանան եւ լիբանանահայեր նոյնքան նաեւ համայն հայութիւն: Պայթում մը որ պատճառ եղաւ մայրաքաղաքի շատ մը շրջաններու քանդումին ու տակաւին մարդկային գոհերու, վիրաւորներու, եւ որ մինչեւ օրս տակաւին չի բացայայտուեցաւ սոցն արարքին պատճառները եւ զայն իրագործողները: Արցախեան պատերազմը եւ Նոյեմբեր 10-ի համաձայնագիրը որ հայուն գոյութեան եւ լինելութեան գիտակցութեանը տուին ուժգին հարուած: Եւ չի հաշուած մարդկային մեծ թիւով գոհերը ու հայրենի հողատարածքներ կորսնցնելը:

Այս բոլոր իրադարձութիւններուն արագ ակնարկ մը նետելով, պիտի կարենանք տեսնել թէ ինչքան հակադաս պատերազմի մը մէջ էինք եւ տակաւին ենք: Պատերազմը, յար եւ նման Պողոս Առաքեալի յիշեցումներուն, բայց տարբեր բովանդակութեամբ: Վերջապէս, միշտ պիտի յիշենք, որ պատմութիւնը ինքզինք կը կրկնէ: Փոխուողը, ընկերամշակութային, տնտեսական ու քաղաքական բո-

Ս. Ծնունդի Խորհուրդը եւ Մենք

Մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի հրաշափառ Ծնունդը «մեծ եւ սքանչելի խորհուրդ» մըն է: Մեծ եւ սքանչելի խորհուրդ ... որովհետեւ ան անմահ յայտնութիւնն է Աստուծոյ մարդեղութեան: Այլ խօսքով, Քրիստոսի մէջ Աստուած կը մարմնանար եւ կը մարդանար փրկելու համար մեղաւոր մարդկութիւնը: Բեթլեհէմի մէջ ծնող Յիսուս Մանկիկին մէջ տիեզերքի Յաւիտենական Աստուածը կը խանձարուրուէր անհիւրընկալ քարայրի մը անշուք մսուրի մը մէջ, որպէս զի ձերբազատէր մարդ արարածը մեղքի վաղնջական գերութենէն:

Ամէնէն համեստ պայմաններու մէջ ծնող այս Մանուկը պիտի մեծնար եւ պիտի դառնար մարդկութեան ամէնէն տիրական Անձնաւորութիւնը, եզակի դէմք մը, որ երբեւիցէ չնորհուած է մեր այս մոլորակին: Արդարեւ, կրօնական շատ առաջնորդներ եկած եւ անցած են, բայց անոնցմէ ոչ մէկը ունեցած է այն հզոր ազդեցութիւնը մարդոց կեանքերուն վրայ որչափ Յիսուս Քրիստոս, որովհետեւ ան մարդացած Աստուածն էր, էմմանուէլը (ընդ Մեզ Աստուածե), համայն տիեզերքի մեծագոյն նուէրը Արարիչէն՝ առարարած:

Նորածին Արքային ծննդեան օրը, երկնային գորքերու բազմութիւնը, հրեշտակները, առաջին անգամ կ'երգէին հոգեզմայլ օրհներգ մը շարադրուած եւ յորինուած երկինքի մէջ. «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, յերկիր խաղաղութիւն եւ ի մարդիկ հաճութիւն» (Ղուկ. 2.14): Այս օրհներգով երկինք եւ երկիր կը միանային՝ փառաբանելու զԱստուած իր Մեծագոյն Պարգեւին՝ Տէր Յիսուսի համար: Փառաբանութեան այդ օրհներգը երկու հազար տարիներէ ի վեր կ'արձագանգէ ու կը մնայ միլիոնաւոր մարդոց սրտին ու հոգիին միխիթարանքի եւ օրհնութեան իբրեւ մեծագոյն աւետիսը:

Զուարթնոց խումբի պատկանող Տիրոջ հրեշտակներէն մէկը՝ Բեթլեհէմի հովիւներուն կը յայտարարէր. «Մի՛ վախնաք, ձեզի աւետիս մը պիտի տամ, որ ամբողջ ժողովուրդին մեծ ուրախութեան պատճառ է: Այսօր, Դաւիթի քաղաքին մէջ ձեր Փրկիչը ծնաւ, որ Օծեալ Տէրն է» (Ղուկ. 2.10):

Դաւիթի քաղաքին, Բեթլեհէմի մէջ ծնող Մանկիկը, Աստուծոյ Օծեալն է, երկար դարերէ ի վեր սպասուած Մեսիան, Փրկիչ-Քաղաքաւորը, որուն զայլուստը աւետած էին Հին Ուխտի մարդաբնէրէն շատեր, եւ այդ օրհնեալ օրը, Աստուծոյ հրեշտակը կ'աւետէր Անոր ժամանումը:

Յատկանշական է նկատել, որ Բեթլեհէմի հովիւները երբ գտան նորածին Յիսուս Մանուկը, իրենց

յարգանքի եւ սիրոյ տուրքը ընծայելէն ետք, վերադարձան իրենց տեղերը եւ սկսան պատմել այն բոլոր բաները, որոնք տեսան եւ լսեցին: Այլ խօսքով, անոնք ետ դարձան եւ Յիսուսի Ծննդեան աւետիսը ուրիշներու հետ բաժնեցին:

Արդ, Ս. Ծնունդը թէ՛ աստուածային յայտնութիւն մըն է եւ թէ՛ մարդկային մարտահրաւէր մը: Քրիստոսով՝ Աստուած մեզ կ'այցելէ եւ ապա մեր վրայ յատուկ յանձնառութիւն մը կը դնէ՝ իր վկայները ըլլալու, սիրոյ եւ փրկութեան աւետարանը տարածելու, օգնութեան ձեռք կարկառելու աղքատներուն, սգաւորները մխիթարելու, ինկածները ոտքի հանելու եւ յուսահատները քաջալերելու: Առաքեալին խօսքով, «Մենք Աստուծոյ գործակիցներն ենք» (Ա. Կորն. 3.4), Քրիստոսի գործակատարները այս երկրի վրայ. Անոր սիրոյ եւ փրկութեան Աւետարանանի դրոշակիրները:

Ինչպէս միշտ, յատկապէս այս տօնական օրերուն, որպէս հայ քրիստոնեաներ մոռնալու չենք որ Հայաստանի, Արցախի եւ Միջին Արեւելքի մեր հայրենակիցները պէտք ունին մեր բարոյական, հոգեւոր եւ նիւթական աջակցութեան: Ոմանք պատերազմի ճակատին վրայ սիրելիներ կորսնցուցած են, վիրաւորներ եւ զերիներ կան, այրիներ, որբեր, որբեւայրիներ եւ տնազուրկ մարդիկ կան, որոնց հանդէպ մենք բարոյական անզանցառելի պարտականութիւններ ունինք:

Քրիստոսի Ս. Ծնունդը նոր իմաստ եւ նշանակութիւն կ'ունենայ մեզի համար երբ մեր հիւրընկալ սրտերը բանանք Նորածին Արքային եւ Անոր կամքը կատարող հաւատարիմ քրիստոնեաներ ըլլանք: «Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ, Ձեզի, մեզի մեծ աւետիս»:

Վեր. Դոկտ. Վահան Զ. Թութիկեան
Գործադիր Տնօրէն
Հայ Աւետարանական
Համաշխարհային Խորհուրդի

վանդակութիւնը եւ տարողութիւնն է: Կրկնուող պատմութիւնը: Չարն է եւ անոր պատերազմը Բարիին դէմ:

2021 տարին ի՞նչ անակնկալներ կրնայ իր հետ բերել, կը մնայ սպասել եւ տեսնել: Բայց կայ կարեւոր հարցում մը իւրաքանչիւրիս այս ամանորի ուրախ-տխուր եւ երեւի այս տարի աւելի տխուր մթնոլորտներուն մէջէն երբ այս դժուար տարին կը բոլորենք միասին: Պիտի կարենա՞նք ետեւ նայիլ եւ ակնարկ մը նետել մեր ապրած կեանքին վրայ եւ անոր մեր գնահատականը տալ:

Եթէ չարին գոհները շատ էին եւ տակաւին դժուար դիմադրելի, եւ ինչ խօսք որ նաեւ անոր

յարձակումներուն դիմաց կրեցինք ,պարտութիւնէ, բայց կը մնայ մեր դիրքը եւ դիրքորոշումը որպէս անհատ եւ հաւաքականութիւն: Պիտի կարենա՞նք ըսել թէ դատաւիք չէ՞ դանք եւ ,բարի պատերազմը պատերազմեցանք ու անոր «ընթացքը կատարեցին» եւ անպայմանօրէն «հաւատքը պահեցինք»: Մտահան երբեք պէտք չէ ընել թէ Պողոս Առաքեալի մատնանշած պատերազմը շարունակուող եւ կրկնուող իրադարձութիւն մըն է մարդկային կեանքի պատմութեան բոլոր ընթացքին մէջ:

Քրիստոսի ծնունդը իրական է: Ան աշխարհ եկաւ որպէսզի նոր

Ապաքինման Մաղթանք

Կը տեղեկանանք որ մեր ղեկավար ընկերներէն՝ Թադէոս Քորոյլեան հիւանդութեան պատճառաւ փոխադրուած է հիւանդանոց, ուր կը գտնուի բժիշկներու խնամքին տակ:

Շուտափոյթ ապաքինում մը մաղթենք ընկերոջ:

«ՄԱՍԻՍ»

ՅԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐՎԻՇՕՂԼԵԱՆԻ մահուան առթիւ մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար զաւակին՝ Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Տէրվիշոյլեաններուն:

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւն

Արցախի Բնակչութեան Անվտանգութեան

Շարունակուած էջ 2-էն

մամբ է սպառնում: Ըստ կուպերի՝ դա բացասաբար կ'ազդի ներգրաւուած բոլոր կողմերի վրայ, այդ պատճառով էլ ԱՄՆ-ը մեծ ուշադրութիւն է դարձնում հումանիտար իրավիճակին:

Այդ ամէնին գուզահեռ վերջինս նաեւ շեշտել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում խնդրի կարգաւորման անհրաժեշտութեան մասին, ինչն ընդունելի է նաեւ ՌԴ-ի համար, բայց դրան դէմ են Թուրքիան եւ Ատրպէյճանը: Վերջիններս պատերազմի մեկնարկից յայտնեցին, թէ չեն ընդունում Մինսկի խմբի ձեւաչափը, եւ իրենց գործողութիւններն ուղղուած են այն սիրիական կարգա-

ւորման սցենարով փոխելուն: Այստեղ պէտք է արձանագրենք, որ Վլադիմիր Փութինը վերջին ասուլիսում եւս խօսեց այլ ձեւաչափով բանակցութիւնները շարունակելու հնարաւորութեան մասին:

Հրադադարի հաստատումից կարճ ժամանակ անց ատրպէյճանաւորքական ուժերի կողմից դրա խախտումը փաստում է, որ պէտք է ուժեղացունեն Արցախի բնակչութեան անվտանգութիւնն ապահովող հնարաւոր բոլոր միջոցները: Եթէ նման դէպքերը պարբերաբար կրկնուելու միտում ունենան, ապա հայկական կողմը պէտք է պնդի ռուս խաղաղապահ ուժերի թուակազմի աւելացման անհրաժեշտութեան մասին:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»

«Բարի Պատերազմը Պատերազմեցայ»

Շարունակուած էջ 14-էն

կեանք մը հաստատէ: Նոր կեանք մը որուն պիտակը Բարի է: Քրիստոսի ծնունդով մենք իւրացուցինք Անոր շնորհած այս Բարի կեանքը եւ արժանի եղանք ապրելու անով: Բայց ոչ միայն պիտի բաւարարուինք ապրիլ, հապա պիտի պատերազմինք ԲԱՐԻ կեանքին համար եւ պիտի պահենք ու կերտենք զայն:

2020 տարուայ մեր կեանքերու պատերազմները եղան շատ զորաւոր եւ ահուելի: Այդ պատերազմին մէջ մենք կորսնցուցինք շատ եւ կրեցինք ֆիզիքական պարտութիւններ եւ կուտակեցինք հոգեկան հսկայական ընկճուածութիւն: Բայց կը մնայ կարեւոր իրականութիւնը:

Քրիստոսի ծնունդով մենք ստացանք ու կը շարունակենք ստանալ նոր կեանքի ուժը: Ուժը, որ

մեզի կարողութիւնը պիտի տայ բարի պատերազմը պատերազմելու, ընթացքը կատարելու եւ առանց յուսահատելու: Բայց նաեւ ձախողութիւնները վերածելու յաջողութեան: Անհրաժեշտ է որ գիտակցինք մէկ հիմնական իրականութեան: Այդ ալ հաւատքը ու զայն պահելու գրաւականն է:

Իսկ հաւատքը:

Այն որ կը ստանանք Աստուծոյ էրբ իր հետ կ'ունենանք ուղղակի յարաբերութիւն՝ ուղղահայեաց դրուածքով: Բայց այդ որ կը ստանանք Աստուծոյ էրբք պէտք է պահել մենք մեզի: Այլ պարտինք բաժնել զայն, հորիզոնական դրուածքով, մեր ապրած հաւաքականութիւններու եւ հայրենիքին հետ: Հոն ուր պէտք է տգնիլ շինելու համար Բարին: Այս ուղղահայեաց եւ հորիզոնական յարաբերութիւնները, ուղղահայացը Աստուծոյ եւ հորիզոնականը հաւաքականութեան հետ, կը կիսուին իրար հետ յար եւ նման խաչին եւ որուն կիզակէտը կը դառնայ ինքը,

Քրիստոս, Հաւատքը: Քրիստոսի շնորհած կեանքը կը սկսի ճիշդ այս իրականութենէն: Հաւատքը այս իմաստով ընդհանրական եւ համապարփակ իրականութիւն մը կ'ըլլայ, վերածուելով կեանքի: Իմ եւ իւրաքանչիւր հայուն կեանքին: Հայուն կեանքը որ հաւատացած է կերտել զայն Բարիին հիմքով:

Այս հաւատքը պահելով է որ պիտի ապրինք ու շարունակենք ապրիլ, կերտել կեանք եւ հայրենիք, նոյնիսկ երբ կը պարտուինք եւ ձախողութիւններ կրենք: Իսկ ապրելու համար, պէտք է որ բարի պատերազմը շարունակենք պատերազմիլ:

Բարի պատերազմը պատերազմելու վճռակամութեամբ եւ Քրիստոսի շնորհած հաւատքի ուժին վստահելով:

Շնորհաւոր նոր տարի եւ Սուրբ Ծնունդը:

ԴՈԿՏ. ԳՐԱՅՐ ԸԵՊԵՏԵԱՆ
Ընդհանուր Քարտուղար՝
Արաբական Ծոցի
Աստուածաշունչի Ընկերութիւն

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State: ----- Zip Code: -----

Country: -----

Tel: ----- Email: -----

#ArtsakhStrong
#GlobalArmeniansUnite
**WE ARE OUR BORDERS.
ALL FOR ARTSAKH.**

Donate Now

**TO DONATE VISIT
WWW.ARMENIAFUND.ORG/DONATE**

Ազատ Ռճի Ըմբիշ Վազգէն Թեւանեան Աշխարհի Գաւաթակիր

Ազատ Ռճային ըմբիշ Վազգէն Թեւանեան (65 քկ) դարձաւ Աշխարհի Գաւաթի ոսկիէ մետալակիր:

Պելլրատի մէջ ընթացող մրցաշարի եզրափակչին Թեւանեան գոտեմարտեցաւ Հունգարիայի ներկայացուցիչ Իսմայիլ Մուսուկաեւի դէմ եւ 9:1 արդիւնքով հասաւ յաղթանակի:

Որակաւորման հանգրուանին Թեւանեանը 6:0 հաշուով պարտութեան մատնած էր Մոլտովայի ներկայացուցիչ Նիքոլա Կրահմեզին, 1/8 եզրափակչին յաղթած էր Հաշի Մոհամմէտ Ալիին (Պահլէյն): 11:0, 1/4 եզրափակչին 10:0 հաշուով առաւելութեան հասել Նիքոլայ Օխլոպկովի (Ռումանիա) նկատմամբ, իսկ եզրափակչի ուղեգրի համար գոտեմարտին՝ 7:2 հաշուով յաղթած էր Ուքրանացի ներկայացուցիչ Գոռ Յովհաննիսեանին:

Այսպիսով, Հայաստանի ազատ Ռճի ըմբշամարտի հաւաքականի երրորդ մետալը նուաճեց Աշխարհի գաւաթի մրցումներուն: Արծաթէ մետալի տիրացած էր Արսէն Յարութիւնեանը (57 քկ), իսկ Արման Անդրէասեանը (70 քկ) դարձած էր պրոնզէ մետալակիր:

Յունահունգարիայի ըմբշամարտի Աշխարհի Գաւաթի մրցումներուն արծաթէ մետալակիր դարձած էր Մալխաս Ամոյեանը (72 քկ), իսկ Սլաւիկ Գալստեանը (63 քկ) նուաճած էր պրոնզէ մետալ:

Թեւանեանի պարգեւատրման արարողութեան ընթացքում հնչեց ՀՀ պետական օրհներգը եւ հայ ըմբիշը պարգեւատրուեցաւ ոսկի մետալով: Երրորդ տեղը գրաւած ատրպէյճանցի ըմբիշ՝ Հաճի Ալիեւը խախտելով մարզական բոլոր կանոնները չներկայացաւ պարգեւատրման:

Հայ Սամբիստները 5 Մետալ Նուաճած Եւ Աշխարհի Գաւաթի Խաղերու Ընթացքին

Մոսկուայի մէջ Դեկտեմբերի 18-19-ը տեղի ունեցաւ սամբոյի Ա. Խաւրամպիեւի յուշամրցաշարը, որ Աշխարհի Գաւաթի խաղարկութեան փուլերէն մէկն է: Մրցաշարին մասնակցած է 130 մարզիկ՝ 14 երկրներէ: Հայաստանի ներկայացուցիչները նուաճած են 5 մետալ:

Աշխարհի, Եւրոպայի եւ Եւրոպական խաղերու ախոյեան Տիգրան Կիրակոսեան, որ գլխավորաբար հանդէս կու գայ 52 քկ. քաշային կարգին մէջ, մրցումային առաջին օրը մարզական սամբոյի մինչեւ 57 քկ. կարգի մէջ դարձած է արծաթէ մետալակիր: Եզրափակչին Կիրակոսեանը գիջած է Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Սայան Խերտեկին:

Մրցումային երկրորդ օրը մարտական սամբոյի 68 քկ. կարգին մէջ Հայաստանի հաւաքականի երկրորդ արծաթէ մետալը նուաճած է Սամուէլ Բաղալեանը: Մարզական սամբոյի մրցումներուն պրոնզէ մետալներ նուաճած են Արամ Աղաջանեանը (62 քկ.) եւ Վահագն Չալեանը (90 քկ.), իսկ կանանց 56 քկ. քաշային կարգին մէջ պրոնզէ մետալակիր դարձած է Վարսիկ Գրիգորեանը:

BBC. Տարուայ Լաւագոյն Մարզիկը, Խուճըր Եւ Մարզիչը

Բրիտանական BBC-ն Հրապարակած է իր Ամէնամեայ Անվանակարգերու Յաղթողներու Անունները:

Տարուայ լաւագոյն մարզիկը Ֆորմուլա-1-ի ախոյեանի տիտղոսը 7-րդ անգամ նուաճած Լուիս Հեմիլթոնն է: Քուէարկութեան արդիւնքով «Մերսեսեսի» 35-ամեայ ինքնաշարժի վարորդը առաջ անցած է ֆուլթայլի Ան գլիայի հաւաքականի եւ «Լիվերփուլի» կիսապաշտպան Ջորտան Հենտերսոնին:

Տարուայ լաւագոյն խումբը ճանաչուած է Անգլիոյ ախոյեան «Լիվերփուլը», իսկ լիվերփուլեան

«Եուլենբուս» Յաղթեց «Փարմային»

Իտալիայի առաջնութեան 13րդ հանգրուանին ախոյեան «Եուլենբուսը» հիւրընկալուելով 4:0 արդիւնքով յաղթանակի հասաւ «Փարմայի» նկատմամբ:

Փորթուկալցի յարձակող Կրիշտիանու Ռոնալտուն դարձաւ երկու կողերու հեղինակ: Աչքի ինկան նաեւ շուէտացի կիսապաշտպան Դիեգո Կուլուշեւսկին եւ սպանացի յարձակող Ալվարո Մորատան:

Ա Սերիայի մրցաշարային աղիւսակին մէջ «Եուլենտուսը» 27 միաւորով երրորդ տեղը կը գրաւէ, «Փարման» 12 միաւորով 15-րդ տեղը:

«Ռոման» Պարտուեցաւ «Ատալանտան»՝ 1:4 Արդիւնքով

Իտալիոյ առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին «Ատալանտան» Բերկամոյի մէջ մրցեցաւ «Ռոմայի» հետ եւ տարաւ յաղթանակ 4:1 արդիւնքով:

Մայրաքաղաքի խումբը առաջինը հասաւ յաջողութեան երրորդ վայրկեանին: Ամբողջ հանդիպումին մասնակցած Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեանի փոխանցումէն յետոյ «Ատալանտայի» բերդը գրաւեց պոստիացի յարձակող Էդին Զեկոն:

Դաշտի տէրերը երկրորդ խաղակէսին կարողացան չորս կոլ նշանակել եւ պարտութեան մատնել մրցակիցին:

«Ռոման» 24 կէսով չորրորդ տեղը կը գրաւէ, «Ատալանտան» 7-րդն է՝ 21 միաւոր:

«Ռեալը» Յաղթեց Եւ Հաւասարեցաւ Առաջատար «Աթլետիկոյին»

Սպանիայի առաջնութեան 14-րդ հանգրուանին ախոյեան «Ռեալը» մրցեցաւ «Էլբարին» դէմ: Ֆրանսացի Ջինեդին Զիդանի գլխավորած խումբը առաւելութեան հասաւ 3:1 արդիւնքով:

6-րդ վայրկեանին հանդիպման հաշիւը բացաւ Արքայական խումբի ֆրանսացի յարձակող Քարիմ Բենզեման: 13րդ վայրկեանին անոր փոխանցումէն յետոյ աչքի ինկաւ հիւրերու խորուած կիսապաշտպան Լուկա Մոդրիչը: «Էլբարը» սպանացի կիսապաշտպան Կիկէի կոլի շնորհիւ առաջին խաղակէսին կրճատեց հաշուի տարբերութիւնը: Աւելցուած ժամանակ սպանացի կիսապաշտպան Լուկաս Վասկեսը հաշիւը դարձուց 3:1:

«Ռեալը» 29 միաւորով հաւասարեցաւ առաջատար «Աթլետիկոյին», որ 2 հանդիպում նուազ խաղցած է: «Էլբարը» 14րդն է՝ 15 միաւորով:

«Թոթենհեմը» Պարտուեցաւ «Լեսթեր Սիթին»

Անգլիոյ առաջնութեան 14-րդ հանգրուանին Լոնտոնի «Թոթենհեմը» սեփական դաշտի վրայ մրցեցաւ «Լեսթեր Սիթիի» հետ: Փորթուկալցի ժողջ Մոուրիսիոյ գլխավորած խումբը պարտութիւն կրեց 0:2 արդիւնքով:

Հիւրերու կազմէն հաշիւը բացաւ անգլիացի յարձակող Ջեյմի վարդին: Երկրորդ կող սեփական դարպասէն ներս ուղարկեց «Թոթենհեմի» պելճիկացի պաշտպան Տոբի Ալդերվելդը:

«Լեսթեր Սիթին» 27 միաւորով բարձրացաւ երկրորդ տեղ, «Թոթենհեմը» չորրորդն է՝ 25 միաւոր: Առաջատար «Լիվերփուլը» ունի 31 կէտ:

Երկրպագուները Ընտրած Եւ Անգլիոյ Առաջնութեան Տարուայ Լաւագոյն Ֆուլթայլիստները

Անգլիոյ առաջնութեան երկրպագուները ընտրած են 2020 թուականի լաւագոյն ֆուլթայլիստի:

Երկրպագուներու կարծիքով տարուայ լաւագոյն ֆուլթայլիստը «Լիվերփուլի» եզրափակող յարձակող Մոհամեդ Սալահն է, երկրորդ տեղը կը գրաւէ «Աստոն Վիլայի» անգլիացի կիսապաշտպան Ջեյ Գրիլլը, երրորդ տեղը՝ «Մանչեսթեր Յունայթեմի» անգլիացի յարձակող Մարկուս Ռեշֆորտը:

ակումբի գլխավոր գերմանացի մարզիչ Եուրգեն Կլոպը արժանացած է լաւագոյն մարզիչի մրցանակին:

«Մանչեսթեր Յունայթեմի» անգլիացի յարձակող Մարկուս Ռեշֆորտը մրցանակ ստացած է իր բարեգործական արաքի համար:

Յիշեցնենք, որ այս տարի «Լիվերփուլը» եուրգեն Կլոպի գլխավորութեամբ 30 տարուայ ընդմիջումէն յետոյ դարձած էր Անգլիոյ ախոյեան: Օրեր առաջ գերմանացի մասնագէտը տարուայ լաւագոյն մարզիչ ճանաչուած էր նաեւ ՖԻՖԱ-ի վարկածով: